

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
mali oglaš po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
o Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelika in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravništvu št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Čudovito visoko smo aktivni,

se trka na prsa italijanski fašizem, ko pripravlja peto obletnico svoje vlade. Koliko študija, koliko moči, koliko zvestobe! In zunanje politični uspehi tega »čudovitega« petega leta naj bi bil: Protokol med Italijo in Egiptom z razmejitvijo egiptsko-italijanske meje; trgovinska in pomorska pogodba med Italijo in Grčijo; prijateljska in varnostna pogodba z Albanijo; razsodiščna pogodba z Nemčijo; trgovinska pogodba med Italijo in republiko Haiti; razsodiščna pogodba z državo Čile; prijateljska in arbitražna pogodba z Madjarsko; zrakoplovna pogodba med Italijo in Španijo in trgovinska in arbitražna pogodba z Litvanjsko.

Treznemu opazovalcu fašistovske zunanje politike se spriče tega poveljevanja stavi dvoje vprašanj: ali je za to dobo in zunanje-politične uspehe Italije res bilo treba fašizma in drugič, ali je ta zunanja politika za italijanski narod bila res aktivna. Odgovor ni težak in je negativen.

Neposredno pred vojno, da vzamemo najbližje dobo, je imel zunanje-politično krmilo v rokah Giuliano, ki je zagovarjal trozvezo z Avstrijo in Nemčijo. Toda že ob izbruhu vojne je žongliral z nevtralnostjo in z vlado vred cincal sem in tja. 5. novembra 1914 je prevzel resort Sonnino. Ne on, ne vlada ni odločila vstopa v vojno, ampak — ulica. Že med samo vojno je Italija skušala skleniti pogodbe z različnimi državami. S strahovitim porazom pri Caporetu šele so je italijanska vlada morala brez predhodnih tajnih pogodb absolutno nasloniti na antanto. Ravne politične linije tedaj Italija ni poznala in njena diplomacija je dobila označbo: *Italica fides — nulla fides*. Zakaj to podčrtavamo? Ker hočemo dokazati, da je grehu že takrat sledila pokora. 4. novembra 1918 se je sestavila prva povojna vlada, da žanje »zmagoc«. Nacionalisti so zahtevali izpolnitev londonskega dogovora ter tudi Dalmacijo zase. Bisolatijski demokrati le gotova mesta, Orlando pa Dalmacijo in Reko, Sonnino Dalmacijo brez Reke. 1919 je Orlando v nasprotju z Wilsonom zapustil mirovno konferenco, Lloyd George in Clemenceau sta Italijo nameleoma zapletla v spor z Reko, da sta imela drugod proste roke, ko se je tudi Wilson prepiral z Italijo.

Ob nastopu je fašizem pridigoval še močnejše sacro egoizmo, a tudi — načelno spremembo. Dawesa in Locarno je hotel sabotirati, pozneje se je — udal! Torej prav po stopnjah Orlando. Angleški ministrski predsednik Bonar Law je ponudil Italiji rešitev dolgov pod najugodnejšimi pogoji. Fašizem je priliko zamudil. Fašizem je res sklenil mnogo novih pogodb, med njimi tudi z Jugoslavijo v Rapallu in St. Margheriti. A i tu je šel po starih stopnjah. Prijateljska pogodba z nami, na katero je Ninčić gradil celo svo zunanjo politiko, Italije ni ovirala, da ne bi sklenila z Albanijo in Madjarsko proti nam naperjeni pogodbi!

Kje je torej tisto novo, za kar naj bi bil nujno potreben fašizem? Stara je ostala tradicija in stara so ostala pota.

Tudi največ pomembna zveza z Anglijo nima s fašizmom nikakega opravka. Anglija je podpirala združeno Italijo radi politike ravnovesja. Revno radi te politike je z angleško podporo dobila Italija 1921 v Washingtonu isto moč in tonajo v Sredozemskem morju kot Francija. Toda kje so kolonije, po katerih vpije fašizem, ker si ne upa izvesti doma agrarne reforme? Pariz in London jih ne dasta! Kje je svobodno vseljevanje v Ameriko? Amerika je ne samo brezobzirno zaprla meje, ampak celo razglasila, da se fašistovska prisega ne da spraviti v sklad z njenimi zakoni! Zastonj iščemo čudoviti »aktivum« fašizma.

In drugo — ali je ta politika za narod aktivna? Brezposelnost narašča, to priznavajo fašisti sami. Dela, kruha nam dajte, ne prismodarj, so vpile zadnjič fašistovske množice v Bologni. Tujine ni! tu je izvor zla. Ali ni na surovo silo najbolj drastično odgovorila Nemčija, ko je svoj silni dotok gostov v Italijo vstavila? In to samo radi fašizma! In kje v demokratičnih državah sploh še živi fašizem sinpatije, v kolikor absolutno ne zahteva splošni državni položaj?

Italija je radi politične, geografske in gospodarske lege nujno vezana na mir. Militarizem ji morajo braniti že omejene gospodarske moči, kar kličejo Mussoliniju vsi Ita-

lijanski gospodarski strokovnjaki. Njena naloga je zveza narodov, je razorožitev, razsodišče, carinske pogodbe. Plameneča nacionalistična pretiravanja so le retorične vaje! Radi ogromnega izseljevanja je politični diktat — mir! In če Italija hoče, da svet študira v njej, v Rimu staro zgodovino, že premisli, da je v Rimu, na njenih tleh središče katolicizma, kamor gledajo milijoni in milijoni in

z njim vred kličejo po duhovni obnovi sveta, je diktat po miru in demokraciji dvakrat podčrtan. Fašizem je v nespravljivem nasprotju z naravnimi in zgodovinskimi nalogami Italije in zato izjema. Zato tudi — pasivna bilanca v sosedstvu, ki bo kot prazen list datirala toliko časa, dokler ne izpremeni politike predvsem nasproti nam. In to bo visok aktivum.

Cena beg v Pragi umorjen.

SNOČI JE ALBANSKI DIJAK BEBI USTRELIL ALBANSKEGA POSLANIKA CENA BEG V PRAGI. — ATENTAT NAROČEN IZ ALBANIJE?

v Praga, 14. oktobra. (Izv.) Albanski poslanik v Pragi Cena beg, ki je bil prej poslanik v Belgradu, je nocoj ob desetih postal žrtev atentata.

Mlad Albanec z imenom Algiviad (Alcibijad) Bebi, študent, je streljal nanj v kavarni Passage na Vaclavskem trgu dvakrat in ga težko ranil, tako da je med prevozom v splošno bolnico umrl. Bebi je rojen 1904 v Elbanasu, prišel je pred 4 dnevi iz Jugoslavije ter je imel namen poslanika ubiti, češ da je sovražnik albanskega naroda. Ravnatelj kavarne hotela Passage je navedel sledeče podrobnosti: Ob sedmih zvečer je prišel v kavarno mlad mož izredno majhne postave ter čital italijanske in srbske liste. Pozneje je prišel tudi poslanik Cena beg kot po navadi ter je tudi čital liste. Ob

desetih zvečer je šel poslanik v garderobo po obleko, da se vrne v hotel Passage. Ko je odajal listek za garderobo, ga je Bebi od zadaj dvakrat ustrelil v tilnik. Oba strel: sta zadela in Cena beg je takoj padel. V kavarni je nastala panika, plačilni natakard Hudec pa je takoj zagrabil atentatorja, ki pa se nitj ni branil. Poklicali so rešilno postajo, poslanik pa je že na potu v bolnico umrl. Atentatorja so takoj peljali na policijsko stražnico, kjer so ga na kratko zaslišali. Tam je povedal, kako se piše, da je prišel iz Jugoslavije, da ubije poslanika, ki je sovražnik albanskega naroda, da je štiri dni v Pragi čakal na priložnost, da izvrši svojo namero. Cena beg je bil že 14 dni v Pragi in bi imel te dni biti sprejet pri Masaryku, da predloži svoja poverljiva pisma.

Vatikan jasno precizira rešitev rimskega vprašanja.

VIDIK JE: VPOŠTEVATI INTERESE KATOLIKOV VSEGA SVETA! — FASIZEM ZA CERKEV NI STORIL DRUGEGA, KOT DA JE DAL NEKAJ UGRABLJENIH STVARI NAZAJ. — LAISKIH IN GARANCIJSKIH ZAKONOV VATIKAN NE PRIZNA! ČLANEK SENZACIJA V DIPLOMATSKIH KROGIH.

v Rim, 14. oktobra. (Izv.) Danes je v »Osservatore Romano« izšel drugi članek o rimskem vprašanju kot odgovor na izvajanja Mussolinijevega brata. Politični krogi so pričakovali članek z največjim zanimanjem. Članek nadalje precizira pogoje, ki jih stavi Vatikan, ter jih utemeljuje.

Rešitev rimskega vprašanja more biti samo taka, iz katere bi izhajala neodvisnost papeža za vernike na vsem svetu. Ta potreba se utemeljuje s tem, da bi se moral papež, če bi se enostavno vdal v položaj, ustvarjen v l. 1870., pokazati v odvisnosti one sile, v koje hiši in sredi kojih uradnikov bi hotel svet mirno vladati. Prisiljeno bi oni dan vernik katoliškega sveta začel gledati na papeža z nezaupanjem in sumom in vsemu njegovemu delovanju podtikali politično pomen. Oni dan bi se zgubilo neprecenljivo število duš. Začele bi se ustanavljati nacionalne cerkve, in — kar Bog obvaruj — ustvarjati pravi razkoli. Iz teh vzrokov se vprašanje, ne da bi se radi tega morale k razgovorom pritegniti tuje sile, s strani papeža ne more rešiti drugače, kakor z vpoštevanjem interesov katolikov vsega sveta. Vsak poskus sporazuma, ki bi ga enostransko napravila Italija, se mora zato ponesrečiti, ker ne bi našel pritrdivla onega, ki edini vodi usodo katoliškega sveta in je, kar se tiče verskih interesov, edini vrhovni sodnik o rešitvi in tozadavnih potrebnih garancijah. Na stavek Arnalda Mussolinija: »Italija more v polni posesti svoje politične časti in svoje pravice vstopiti v pogajanja s sv. stolico in biti sodnik in garant«, mora zato organ Vatikana odgovoriti: Dokler bo veljala katoliška miselnost, bi se mi nahajali v istem položaju, kakor takrat, ko se je poskušalo vsiliti nam takozvane garancijske zakone, ali z drugimi besedami: položaj bi po pol stoletju in po petih letih fašizma še vedno stal na izhodni točki.

Na trditve Arnalda Mussolinija, da ni Italija, temveč je inozemstvo napravilo kato-

liški cerkvi največjo škodo, odgovarja članek: Gotovo je Luthrova herezija napravila cerkvi neprecenljivo škodo. To pa ne oprasča Italije, večerajšnje frazonske Italije, grehov in pred vsem ne tega, da je papeža in cerkev pripravila ob vse, da, ob vse. Tudi je pretirano reči, da je fašizem toliko storil za cerkev, da še danes izkazuje pri njej dobro imetje. Fašizem ni storil drugega, kakor da je nekatere stvari dal nazaj, ki so bile nepravilno odvzete. Kar se tiče Francije, se pripominja, da je papež prokel lajske zakone, in to prokletstvo ostane nepreklicno. Če je sv. Stolica stopila v diplomatske odnose s francosko vlado, se to ni zgodilo zato, da bi se s tem kakorkoli priznali ti zakoni, temveč temveč vsled želja, da se nekaj reši iz poloma in da se po svetovni vojni dela za svetovni mir, ki je eden največjih interesov vere. V ostalem pa so taki diplomatski odnosi s Francijo ravno tako mogoči kakor z vsemi drugimi državami, kjer pač ni nobenega rimskega vprašanja. Obsodba Action Francaise je končno prišla ne radi tega, da bi se storila usluga Briandovi politiki, kakor trdi Arnaldo Mussolini, in tudi ne radi tega, ker ima Aktion francaise monarhistične tendence, temveč samo z verskih razlogov.

Iz obeh člankov »Osservatore Romano«, ki sta nedvomno politična senzacija v Rimu, se sicer ne da sklepati, da se bo rešitev izvršila danes ali jutri, splošni vtis tudi v diplomatskih krogih pa je ta, da cerkev takega izredno jasnega stališča ne bi zavzela, če ne bi smatrala, da je prišel ugoden trenutek, da objavi minimum svojih pogojev, t. j. da viseča pogajanja, ki groze, da se vsled vplivanja z raznih strani zavedejo drugam, zopet spravijo v ono linijo, katero Vatikan ne more zapustiti, ne da bi samega sebe ali svojih načel zaigral. Papež zahteva danes v temelju majhen, četudi še tako majhen teritorij kot nesporno last in z vsemi mednarodnimi garancijami, da bo mogel tudi v resnici veljati mednarodno kot suveren.

Madjari objavili novo noto.

v Budimpešta, 14. okt. (Izv.) Madjarska objavlja besedilo note, ki jo je francoski generalni komisar Fouchet dne 24. junija 1920 predložil takratnemu madjarskemu zunanjemu ministru Telekyju in v kateri se v nasprotju z najnovejšim demantijem Paleologueja v pismu na romunskega poslanika Diamandija izjavlja, da je francoska vlada pripravljena v svrhu hitre obnove blagostanja Evrope podpirati pogajanja med madjarsko vlado na eni ter med vladami Češkoslovaške, Romuni-

je in Jugoslavije na drugi strani, da bi se med temi državami dosegel sporazum. Francoska vlada se zvesto drži podpisanih pogodb ter je pripravljena, v smislu okvirne note k trianonski pogodbi v tej stvari storiti korake z namenom, da se odstranijo vzroki sovražnosti v splošno zadovoljstvo interesiranih strank, ter pod pogoji, ki jih navaja okvirna nota, odpravijo gotove gospodarske etnografske krivice, kakor tudi da se popolnijo že veljavne določbe v varstvo manjšin. Posebno

M. Yanguas, predsednik španskega parlamenta.

je francoska vlada pripravljena olajšati pogajanja s sosedi, da se zagotovi vzajemna svoboda gospodarskega, železniškega, poštnega in brzojavnega prometa ter da se uredijo vsega finančna vprašanja v oni meri, kakor je to dogovorjeno v pogodbah, pri katerih so udeležene Francija in druge asociirane države. Ta ureditev dobi pravno veljavo oni dan, ko pridejo povsem v veljavo med francosko in madjarsko vlado sklenjeni dogovori.

v Budimpešta, 14. okt. (Izv.) »Esti« prinaša senzacionalno vest, da hoče Bethlen odločiti vodstvo vlade in se bodisi kot zunanji minister ali celo kot minister brez portfelja posvetiti vprašanju revizije mirovne pogodbe. Vest se uradno demantira. V političnih krogih se poudarja, da se Bethlen tekom svojega bivanja izven Budimpešte in po svojem povratku ni udeleževal v notranji politiki in da tudi nima namena udeleževati se aktivno političnih bojev.

Rakovski gre v Tokio. — Zastrazeno poslaništvo.

v Berlin, 14. okt. (Izv.) Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung« iz Pariza, objavlja »Journal« vest njenega berlinskega dopisnika iz Moskve, glasom katere je sovjetska vlada večeraj izročila francoskemu poslaniku Herbetu odgovor na francosko zahtevo. Po tej vesti je Rusija Rakovskega imenovala za poslanika v Tokioju.

v Pariz, 14. okt. (Izv.) Da se preprečijo vsakršni dogodki, je policija v zadnjih dneh ojačila varnostno službo pred ruskim poslaništvom. Kakor ve poročati neki večerni list, se je sekcijam komunistične stranke, odkar traja napetost v diplomatskih odnosih med Francijo in Rusijo, formalno naročilo, da svojim pristašem prepovedo, s kakršnokoli pretezo hoditi v poslaništvo.

Komitaši v zvezi z boljševiki.

v Atene, 14. okt. (Izv.) Po informacijah iz uradnih grških virov, ki jih potrjujejo tudi inozemska poslaništva, je bolgarski macedonski komite pred kratkim sklenil začeti energično akcijo v srbski in grški Macedoniji. Ta sklep so napravili po tajnih pogajanjih z dunajskim birojem tretje internacionale. Prizadetim vladam se je posrečilo dobiti v roke material o teh pogajanjih.

V BULGARIJI MIR.

v Sofija, 14. oktobra. (Izv.) Kralj Boris, katerega povratek v Sofijo je bil napovedan za jutri, se vrne šele prihodnji teden. Ministrski predsednik Ljapčev bo jutri otvoril sobranje s prestolnim govorom. Razprave se bodo pričele prihodnji tork. Splošno se računa s tem, da bo zasedanje poteklo mirno.

TUDI ČESKI AGRARCI ZA KONKORDAT.

v Praga, 14. oktobra. (Izv.) Na seji načelstva češke agrarne stranke je ministrski predsednik Švehla poročal o zunanji in notranji politični situaciji. Med drugim je poudaril potrebo, da se odnosi z Vatikanom uredijo v medsebojnem sporazumu.

Šaf

LONDONSKI TURNIR.

v London, 14. oktobra. (Izv.) Stanje po zaključku tretjega kola je sledeče: Vidmar, Marschall, Bogoljubov, Winter, Niemcovič in Tartakower po 2, Retti 1½, Yales 1, Bürger, Thomas in Fairhurst 0.

Mandata dr. Kramerja in Ureka v odseku verificirana z 11 proti 10 glasovom.

VERIFIKACIJSKI ODBOR JE POTRDIL VSE MANDATE RAZEN MANDATA MILOŠA VUKIČEVIČA IN ENEGA V SARAJEVSKEM OKROŽJU. — VELIKA GOVORA POSLANCEV DR. HOHNJECA IN DR. HODŽARJA O VOLIVNIH SLEPARIJAH SDS V LJUBLJANI. — SEJA NARODNE SKUPŠČINE V PONEDELJEK.

r Belgrad, 14. okt. (Izv.) Verifikacijski odbor je končal svoje delovanje. Dopoldne je verificiral Šibenik in Zader, popoldne pa mandate v Vojvodini, in sicer Sombor, Novi Sad, Subotica, Vel. Bečkerek.

Zvečer se je pričela

razprava o ljubljanskem mandatu.

Proti izvolitvi dr. Kramerja je bila vložena pritožba, ki je bila zelo dokumentirana in je bilo očitno, da gre za velike diference, dobljene na nepravilen način.

O tej pritožbi je kot prvi govoril poslanec g. dr. Hohnjec ki je izjavil:

>Pri volitvah v mestu Ljubljani, dne 11. septembra, je dobil kandidat g. dr. Anton Korošec 4581 glasov, kandidat SDS g. dr. Kramer pa 4604. Razlika znaša 23 glasov, ki jih je g. dr. Kramer več dobil. Ta večina je minimalna. Če se razmotri pod vidikom sredstev, s katerimi se je dosegla, je reducirana na fiktivno manjšino. Gospodje od SDS se predstavljajo kot politični gentlemen par excellence, kot veliki častilci pravice in poštenja. V realnem življenju pa so daleč od tega. Njihova dela dokazujejo ravno nasprotno. V Sloveniji je SDS vodila volivno borbo na način, ki nima nič skupnega z načelnim političnim gentlemenstvom, pravico in poštenjem. (G. dr. Kramer: »Tako jo vodite vi!«) Poglejte samo vaše »Jutro« in »Slovenski Narod« in boste videli, kako jo vodite. »Jutro«, glavno glasilo SDS v Sloveniji, je

produkcija ogromnih lažj zoper SLS.

Ako bi se o tem priredila anketa, bi morala »Jutro« izreči obsodbo, da je doseglo v lažanju rekord in da je lažljivo do abnormalnosti. Prva laž, s katero so SDS agitatorji in glavno glasilo SDS v volivni borbi v boju proti SLS operirali, je odškodnina, ki jo je narodna skupščina v principu priznala črnogorskim princem. Prešinjeni patriotskega mišljenja so SDS agitatorji agitirali med ljudstvom: »Ljudstvo, ne glasuj za SLS! Naj zanjo glasujejo črnogorski principi! Poudariti je tudi to, da je SDS imela organiziranih cel kader ljudi, ko so vršili volivne sleparije. Teh sleparij je bilo toliko, da se še danes niso mogle v celoti ugotoviti, ker bi to mogla popolnoma konstatirati samo uradna anketa. Ker taka anketa še ni bila določena in ker ne vem, ali bo sploh odredena, hočem navesti samo nekatera dejstva, ki so se dosedaj ugotovila.

V zapisnikih volivnih odborov na raznih voliščih in tudi v zapisnikih glavnega volivnega odbora je ugotovljeno in zabeleženo, da veliko volivnih upravičencev ni moglo voliti, ker so pred njimi volile napačne osebe.

Nato poslanec navaja posamezne slučaje na voliščih v Ljubljani, ki jasno dokazujejo, da

so glasovali mrtvi,

in taki, ki so bili odsotni iz Ljubljane. Navaja slučaje, kjer je jasno dokazano, da so ljudje, opremljeni z legitimacijo SDS, poskušali glasovati na ta način, da bi glasovali dvakrat ali večkrat. Naštevava tozadevne slučaje. Dalje navaja ljudi, ki so glasovali po večkrat, in sicer enkrat na deželi, enkrat v Ljubljani. Nato navaja, kakšno vlogo je na strani SDS agitatorjev igral denar, in navaja dokaze. Dalje navaja, kako je bil na petem volišču oviran pravičen odtok kroglic.

Ce resumiramo te nepravilnosti in nezakonitosti, je

glasovalo 73 volivnih neupravičencev.

Jasno je, da se je s temi glasovi okoristila SDS. Zato trdi, da je g. Kramer dobil navidezno večino, ki je manjšina. Zato g. dr. Hohnjec predlaga, da se odredi uradna anketa, ki bo vse nepravilnosti in nezakonitosti preiskala ter ugotovila, v koliko so te nepravilnosti vplivale na izid volitev v Ljubljani ter da se odgodi verifikacija mandata g. dr. Kramerja.

Nato je imel g. dr. Kramer svoj deviški govor v sedanjih narodni skupščini in se predstavil na gentlemenski način, kakor smo ga navajeni iz »Jutra« in »Domovine«. V svojem govoru je končno apeliral na poslance, naj glasujejo za njegovo izvolitev. Celoten vtis dr. Kramerjevega govora je bil ta, da bo kot poslanec stolnega mesta igral vlogo, ki jo njegovo časopisje tako verno izvaja.

Po njegovem govoru je poslanec g. dr. Jakob Hodžar ugotovil, da je bil prepričan, da bo poslanec, ki ga je izvolila Ljubljana, vsaj nastopil tako, kakor je to primerno za poslanca, in da bo povedal vsaj kako obrambo za

očitno dokazane volivne sleparije,

ki so jih vršili pristaši njegove stranke. Ta poslanec pa je poskušal sebe predstaviti kot branitelja proti terorju, dasiravno je njegova stranka nastopala, ne samo s terorjem, ampak je celo ljudi ubijala. Kri delavca Fakina, umorjenega od samostojno demokratiških band 1. 1924, še danes kriči po maščevanju. (>Skandal!« >Skandal!« >Še danes ni maščevanje!« >Dol z Orjuncit!« >Dol z morilec!«)

Nato je poslanec g. dr. Hodžar navedel natančen popis vseh nepravilnosti, ki so se izvršile v Ljubljani in zahteval, da se neglede na to, kdo je te volivne sleparije vršil, katerih je dokazano 73, izročijo vsi ti ljudje sodišču, da bodo za svoje prevarantsko delo odgovarjali po zakonu.

Kar se tiče verskega terorja, je to znana denunciacijska metoda, ki jo stalno čitamo v »Jutru«.

G. Kramer in njegovi tovariši nikoli ne gredo v cerkev.

Zato je čudno, kako si zamisljajo verski teror in njegovi tovariši. Če pa stojijo pod takšnim terorjem na dušo, je to znak njihove zastonosti. Slovensko ljudstvo glasuje vedno po svojem prepričanju in bo tako tudi vedno glasovalo.

Poslanec navaja razne denunciacije, ki sta jih »Jutro« in »Slovenski narod« prinesla v volivni borbi. V Sloveniji so bile te volitve svobodne. Niti en shod ni bil razbit. Nikdar se nobenemu govorniku ni kratila beseda. Pač pa se narod spominja na žalostne dogodke leta 1925. Poslanec je navajal nekaj eklatantnih slučajev, kako je SDS izvajala teror nad uradništvom, posebno pa slučaj s poštnim ravnateljem. Poslanec g. dr. Hodžar se je pridružil predlogom poslanca g. Hohnjeca in predlaga, da verif. odbor izroči vse tozadevne akte sodišču v Ljubljani.

Poslanec Demetrovič (SDS) je odločno govoril proti vsem anketam. (Medklie iz radikalnih vrst: »Dosedaj ste vedno zahtevali ankete, sedaj se je pa bojite.«)

Nato se je vršilo glasovanje. Za verifikacijo je bilo

11 proti 10 glasovom.

Na ta način je bil Kramerjev mandat potrjen. Pripominjamo, da se je to zgodilo predvsem raditega, ker je bila doslej praksa, da se v volivnih okrožjih ne uničijo nikdar cele volitve. Cela zbornica pa je stala pod vtisom, da je ta

mandat pridobljen z očitno goljufijo,

kakor sta to dokazala poslanca gg. dr. Hodžar in Hohnjec.

Odbor je še razpravljal o volitvah v sarajevskem okrožju. Verificirali so se vsi mandati razen enega.

Mandata poslanca Miloša Vukičevića niso verificirali, ker o njegovih starosti obstojajo različni dokumenti.

Razprava o mandatu poslanca g. Ivana Ureka.

Proti njemu je vložena pritožba radi znanega procesa o političnem izsiljevanju. Poslanec Marković je predlagal, da se ta pritožba zavrne.

Poslanec Hodžar je v svojem govoru navajal, da je bil g. Ivan Urek 1. 1923 obsojen radi zločina političnega izsiljevanja na šest mesecev ječe. Stol sedmorice je Urekovi pritožbi, da ne more biti odgovoren za to svoje dejanje, ugodil. Po prečitaniu zdravniških spričeval predlaga posl. dr. Hodžar, da se mandat ne verificira, ker ne gre, da se g. Urek oprošča kazni s spričevali, na podlagi katerih bi moral priti pod skrbstvo. Kdor kandidira, ne sme biti pod skrbstvom, oziroma v takem stanju, vsled katerega bi moral biti pod skrbstvom. Ako je pred sodiščem kriv, mora prestat kazni, če pa ni kriv, spada pod skrbstvo in ne bi smel kandidirati.

Nato se je vršilo glasovanje in je bil

Urekov mandat verificiran z 11 proti 10 glasovom!

Zanj so glasovali radičevci, demokrati, samostojna demokrata in zemljoradnik Čeda Kokanovič. Poslanci večine so opoziciji čestitali na takem novem tovarišu.

S tem je verif. odbor končal svoje delo. Za poročevalca večine sta določena g. dr. Šefkija Behmen in dr. Milašinović. Tekom jutrišnjega dneva bo poročilo verif. odbora natisnato in ga bodo razdelili poslancem, nakar se bo seja narodne skupščine najbrž vršila v ponedeljek.

IZMISLJENE VESTI O PRINCEZINJI ILEANI.

v Bukarešt, 14. oktobra. (Izv.) Tu se širijo senzacionalne vesti, da je baje izginila princezinja Ileana. Po eni verziji je ušla z nekim mornariškim častnikom, po drugi verziji pa se nahaja na Bolgarskem. Vaš poročevalac je na policijski prefekturi dobil odgovor, da je princezinja Ileana včeraj v spremstvu svoje matere iz Bukarešta odpotovala v Sinajo.

v Sofija, 14. oktobra. (Izv.) Atentator na generala Kovačevića Ratiborov je meseca marca 1924 ubil komunističnega poslanca Stojanova sredi Sofije. Takrat so ga na mestu aretirali, pa je pozneje ubežal iz ječe.

v Pariz, 14. okt. (Izv.) Škof Diaz iz Mehike, katerega je Callesova vlada izgnala, je dospel v Cherbourg. Sel bo v Rim k papežu, da izvede posredovanje med mehiškanskimi katoličani in Vatikanom.

Razprava min. sveta o stanovanjskem vprašanju.

r Belgrad, 14. okt. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o stanovanjskem zakonu. Razprava se še nadaljuje. Vendar se po dosedanjem poteku razprave sodi, da bo predlog ministra za socialno politiko v glavnem sprejet.

Popolna likvidacija spora z Bolgarijo.

r Belgrad, 14. okt. (Izv.) Tukajšnji bolgarski poslanik g. Vakarevski je bil sprejet od znanjega ministra Marinkoviča. Pri tej priliki mu je podal poročilo svoje vlade o poslednjih ukrepih bolgarske vlade in o efektu, ki so ga naredile vladne odredbe. G. Vakarevski je izrazil svoje mišljenje, da se bodo vse zapreke v najkrajšem času odstranile in da poslednji dogodki ne bodo vplivali na miren razvoj prijateljskih odnošajev med obema sosednjima državama.

Slovanska manjšina v Italiji.

Uspeh na sofijskem zasedanju mednarodne Unije.

Belgrajska »Politika« z dne 14. t. m. prinaša na uvodnem mestu obširno poročilo o razpravi manjšinskega problema v Italiji na sofijskem zasedanju mednarodne Unije za Društvo narodov v Sofiji dne 10. t. m. Med drugim piše:

Naša delegacija je že prejšnji dan razdelila vsem članom tujih delegacij svojo spomenico o položaju Slovencev v Istri in Gorici. Imel sem priliko opazovati te tujce iz raznih delov sveta, kako so z največjo pazljivostjo pregledovali spomenico in se čudili, da je v kulturni deželi, za kakoršno velja Italija, mogoče brezobzirno uničevanje naroda, ki šteje nekaj stotisoč duš. Čudili so se in z neverjetnostjo ogledovali razvaline slovenskih in hrvatskih šol in kulturnih ustanov v Istri in Gorici. In ako bi spomenica ne bila tako dobro dokumentirana, bi jo bili najbrže prav tako pustili ležati kakor mnoge druge. A ko so še siljali zastopnika slovenskih manjšin, g. Wilfana, poslanca v rimskem parlamentu, kako brez vsakega pridržka pred vsemi delegati potrjuje točnost naše spomenice, ni niti pri enem izmed njih ostal najmanjši dvom o sistematičnem zatiranju in raznarodovanju našega življa v Italiji.

Obramba italijanske delegacije je bila več nego rečna. To niti ni bila nikaka obramba, marveč so Italijani Uniji postavili enostavno nož na vrat: ako bo nadaljevala razpravo o slovenski in nemški manjšini v Italiji, bodo zapustili Sofijo in izstopili iz Unije. Spričo takega položaja sta se naša in nemška delegacija na prošnjo ostalih delegacij zadržali od nadaljnje razprave. Toda ta razprava je samo odložena, ker dajejo sklenjene resolucije nam in Nemcem pravico, da vprašanje naših manjšin v Italiji znova spravimo na dnevni red, ako in kadar se nam bo zdelo potrebno.

Trgovinska pogajanja z Madjarsko.

Poslaniški svetnik pl. Nikel, predsednik madjarske delegacije za sklenitev trgovinske pogodbe z našo državo, je predvčerajšnjim odpotoval v Zenevo. Pred svojim odhodom je vašemu belgrajškemu dopisniku dal sledečo izjavo o stanju, v katerem se nahajajo pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Madjarsko in našo državo: »Potujem v Zenevo, da bom tam zastopal madjarsko državo na konferenci, ki se tiče odprave potnih listov. Mislim, da se bom vrnil prve dni prihodnjega meseca. Radi tega se bodo sedaj v Belgradu vršile konference med eksperti obeh držav za ureditev raznih vprašanj, glede katerih se delegacije dosedaj niso mogle zediniti. Tekom tri tedne trajajočih pogajanj se je precej naredilo in smo že dogotovili besedila številnih konvencij. Tako sta gotovi konvenciji o pravni pomoči, konvencija o transportu, dalje konvencija o vojni odškodnini, o medsebojni bolniški pomoči, o razdelitvi premoženja tistih posestev, ki so vsled mej razdeljena. Prepričan sem o dobrem izidu načelnih pogajanj, ker se na obeh straneh kaže najboljša volja.«

560 PISATELJEV PADLO V VOJNI.

v Pariz, 14. okt. (Izv.) Predsednik francoske republike Doumergue je danes v Panteonu slovesno posvetil spomenik v vojni padlim francoskim pisateljem. Na spomeniku je označenih 560 imen.

v Varšava, 14. oktobra. (Izv.) Dalj časa se že vzdržujejo vesti, da bo Pilsudski konec novembra ali začetkom decembra potoval v Rim. Pilsudski je s papežem v osebnih odnošajih. Uradno se italijanska vest o terminu potovanja, na katerem bo Pilsudski baje obiskal tudi Mussolinija, v Varšavi doslej ne potrjuje.

v Berlin, 14. oktobra. (Izv.) Po poročilih iz Capetowna je tamošnja zvezdarna odkrila nov planet, ki je od solca še bolj oddaljen kakor Neptun. Novo odkrita zvezda stoji tako nizko na južnem nebu, da jo srednjeevropske zvezdarne komaj morejo opazovati. Iz astronomskih krogov se poroča, da se že deset let domneva obstoj transneptunske zvezde,

Kako je z uradnimi stanovanji in kurivom za učitelje.

Ker smo glede tega dobili veliko vprašanj, ki kažejo, da občinski zastopi splošno ne vedo, kako daleč segajo tozadevne pravice učiteljstva, smo zaprosili pri oblastnem šolskem odboru za pojasnilo, ki ga objavljamo:

Po § 5 zak. z dne 14. maja 1898 kranjski dež. zak. št. 25 je imel vsak voditelj (ica) javne osnovne šole na bivšem kranjskem pravico do naturalnega stanovanja ali do stanarine, v Ljubljani so imehi tudi stalni učitelji pravico do stanarine.

Po § 29. zakona z dne 4. febr. 1870 dež. zak. štajerski, je imel voditelj osnovne šole na bivšem štajerskem pravico do naturalnega stanovanja ali do stanarine. Drugi učitelji so imeli pravico do stanovanja, če je ta pravica obstojala na dotični šoli že prej.

Z naredbo dežel. vlade z dne 14. febr. 1919, Ur. l. 4. L. II-361 iz 1919, se te pravice niso spremenile.

S členom 33. zak. z dne 23. julija 1919, Ur. l. 144-643 iz l. 1919, je bila priznana stalnim učiteljem pravica do kuriva in stanovanja. Ker pa k temu členu ni bilo nobene izvršilne naredbe in ni bilo določeno, kdo da stanovanje in kakšno, dalje kdo in koliko drv ima preskrbeti učnim osebam, je ostalo glede stanovanja pri določilih citiranega kranjskega zak. iz l. 1898 in citiranega štajerskega iz l. 1870 vse do uredbe O. U. Br. 28.038 od 2. maja 1927, Ur. l. 222-55 iz 1927.

Ker se pa ima čl. 7. točka f) te uredbe po odloku min. prosv. z dne 29. avg. 1927, O. U. Br. 5546, uporabljati le v okviru obstoječih predpisov, gre na bivšem kranjskem in štajerskem stanovanje v naravi samo šolskim upraviteljem (icam), stanovanje učiteljem gre samo tam, kjer bodisi po kakšni obvezi bodisi po ustanovi že ima učiteljstvo stanovanje danes, kurivo pa s to odločbo sploh ne pride v poštev, ker učiteljstvo po dosedanjih zakonih ni imelo pravice do njega; zato se postavka za drva šol uprav. ter drugim učnim osebam na šoli ne vnaša v proračun krajevnih šol. odborov.

Opozarja se končno es na to, da imajo glasom čl. 390 civ. uradn. (razpis prosv. odd. v Ljubljani z dne 29. marca 1924, št. 4649) učitelji osnovnih in mešč. šol, ki uživajo naturalna stanovanja, pravico do stanarine, ki jo določa zakon, le v toliko, za kolikor je vrednost dotičnega stanovanja po krajevnih razmerah manjša kot stanarina, ki bi jim v primeru, da bi ne imeli naturalnega stanovanja, po zakonu pripadala.

Taka navodila je dal oblastni šolski odbor vsem šolskim upraviteljem in vsem šolskim odborom.

Za umobolnice v mariborski oblasti.

Maribor, 11. oktobra.

Mariborski oblastni odbor se bavi resno z vprašanjem moderne zgradbe nove umobolnice za obširno mariborsko oblast.

Kot najpripravniji prostor za ta prepotrebni zavod se je mislilo prvotno nakupiti del posesta Schönborna v Slivnici pri Mariboru. Baron Schönborn, ki je zgubil precej od veleposesti po agrarni reformi, ni voljan prodati najlepših travnikov, njiv ter gozdov za zgradbo umobolnice.

Prostovoljno je ponudil oblastnemu odboru v nakup v svrhu umobolnice znani Badl svoj moderni grad Viltov nasproti Ruš ob Dravi in državni cesti. Odbor je pregledal to posestvo in ugotovil, da bi bil ta krasno opremljeni grad za letovišče, a ne za umobolnico, ker je preblizu ceste ter Drave, daleč od Zeleznic in preblizu ruške tvornice za dušik, ki baš ni priporočljiva za tako bolne kakor so umobolni. Pri Viltovu je sicer precej mladega gozda in vinograda, a ne njiv, lažje umobolni pa bi naj delali predvsem na polju.

Nadalje je ponudil v nakup za umobolnico g. Cuček iz Ptujca posestvo v Strnišču, kjer je bila med vojno bolnica in taborišče za ujetnike. Strnišče ne pride tozadevno v poštev, ker je preveč izpostavljeno zimskim vetrovom, urazu in sneženim metežem. Od vojskih barak preostala kanalizacija, vodovodne naprave so popolnoma v propadlem stanju. Zemlje je komaj za dober peden debelo, spodaj pa so debele plasti prodca. Gozdovi, ki obdajajo Strnišče, so pritlikavi ter staričkavi bori, ki bi nudili malo sence. V poštev prihaja tudi graščina na Ebensfeld na Dravskem polju. Šef oblastnega gradbenega oddelka g. inž. Fišer si je ogledal te dni graščino ter posest in izpovedal, da niti grad niti posestvo nista primerna, da bi se zgradila tukaj moderna in oblastnim zahtevam odgovarjajoča umobolnica.

Ker doslej oblastni odbor ni imel prilike, da bi bil dobil v nakup posest, ki bi bila povsem primerna za zgradbo umobolnice, opozarja posestnike zemljišč, da je pripravljen odkupiti posestvo, ki bi bilo pripravno za preureditev v umobolnico. Posestvo bi naj bilo že mogoče v bližini Maribora, ker ima Maribor večjo bolnico. Posestvo bi naj merilo 70—100 oralov in to gozda, travnikov ter njiv. Posestvo je lahko brez poslopja, ker odbor namestila pozidati novo, moderno stavbo, ki bo odgovarjala v vsakem oziru zahtevam moderne zdravstva.

v Lizbona, 14. oktobra. (Izv.) Včeraj se je po vsej Portugalski navzlic hudim nalivom več kot 120.000 oseb udeležilo slovite procesije tako zvane »fakime« v čast sv. rožnovenške device. Pred desetimi leti se je Marija prikazala pastirjem in od tedaj se vršijo na ta dan procesije, katerim se je po dolgem obotavljanju pridružila tudi duhovščina. Včeraj je bilo pri tem darovanih nad 100 mašč. Na glavnem trgu v Lizboni so z vozniki razširjali pridigo.

Iz dežele Vardarja.

Macedoniji miri

Ko rumeni gora v pojemajočem svitu jesenskega solnca, rdeči macedonska zemlja zopet v bratski krvi. Ta zemlja, ki je zibelka jugoslovanske državnosti in obenem grob tolikih jugoslovanskih državnih tvorov, v katere krilu se brez dvoma skriva tudi naša bodočnost, še vedno ne najde miru in svobodnega oddiha, še vedno ni deležna blagodatni kulturnega življenja. Raztrgana zemljepisno med tri gospodarje in notranje od raznih vplivov in rezmer, tvoroča most na bajni vzhod in s tem cilj pohlepnih želja zapadni imperijalizma, postaja ta zemlja tudi po dejstvih svetovnega miru torišče terorističnih akcij revolucionarnih organizacij. Prav te dni je padel od četaške krogle v Štipu eden naših najboljših generalov, bombe so pokla-

le v stari Klisuri, Kočanin in po drugih krajih naše (pa tudi grške) Macedonije. Bili smo na tem, da se zmoza pretrga vsaka vez z bolgarsko državo, da zaplenimo med nami storo, nesugnano sovrastvo.

To je bil poč tudi čitj tistih, ki stoje danes za makedonskim bolgarskim četaštvom in ga izkoriščajo v svoje namene. In to niso bolgarski uradni krogi in tudi ne bolgarski narod. Prav zato so se tajne nakane pohlepnih tajcev izjalovile, politička zblizanja med našo državo in Bolgarijo se bo kljub vsem oviram nadaljevala. Zaman se trudijo tujci, da bi izkopali v Macedoniji jugoslovanski svobodni nov grob, da bi nam pripravili

novo Kosovo. Zaman tudi pričakujejo, da bi se kdaj odpovedali Macedoniji. To je naša zemlja, katere zgodovino poje naša narodna pesem. Ohrid, Bitolj, Prilip, Prizren, Skoplje — so pili mleko srbske kulture, kar pričajo Hilandar, Arkanđjel, Gračanice, Gjurčjevi Stubovi, Dečani in mnoge druge zadušne

ustanove srbskih vladarjev. V narodni pesmi navaja sv. Sava »zadužbinec, na katero je njegov oče »zapravil ogromno bogastvo: sedam kula groša in dukata: zgradil je Hilandar (na Athosu), Studenico in Mržeševko; kar je ostalo je porabil:

»Zidajući po kaku kakirne
I gradeći po vodam' čuprije,
Dijeleći kljastu i sljépac —

(tlačajoč ceste, gradeč mostove in deleč pohabljene in slepim). Ni ga pomembnejšega kraja v Macedoniji, ki ne bi ga spominjala srbska narodna pesem. Prilip sam je rodno mesto kraljeviča Marka. Prebivalstvo samo bi se brez izjeme naše države z ljubeznijo odklopalo, ako ne bi bilo tajne sovrzane agitacije in naših lastnih upravnih pogrošč. To najbolje izpričuje dejstvo, da so Macedonci sami po vseh krajih ustanovili narodno stražo proti komitašem in je tudi le požrtvovalni pomoči knezov v štípeki okolici zahvaliti, da atentatorji na generala Kovačevića niso ušli.

Naša država ima sedaj glede Macedonije trojno nalogo: Prvíc, da podvoji svoje kulturno in gospodarsko delo v Macedoniji in prilagodi upravo čim najbolj beljam tamkašnjega prebivalstva. Ostale pokrajine države morajo biti pripravljene na

irive v prid Macedoniji. Naj se grade cerkve in šole, železnice, ceste, mostovi; socialna in zdravstvena uprava naj celita strasne stoletne rane nesrečnega macedonskega prebivalstva. Slovenci in Hrvati, ki gojimo kulturne stike s tujimi narodi, posvečajmo svojo pozornost in svojo bratsko ljubezen našim Macedoncem; obiskujmo jih čim česče v njihovih domovih in povabimo jih, da pridejo tudi oni k nam. To se pravi: kar smo z mečem pribodili, to

osevojimo sedaj s ljubeznijo. Drugič: Poklicane oblasti naj z največjo budnostjo zasledujejo gibanje makedonskih organizacij, ki so danes v tuji službi, ter vse njih načane kolikor mogoče v kati zatirajo in tuje spletice v Macedoniji pred mednarodno javnostjo razkinkajo. — Tretjíc in slednjíc pa ohranimo trdno pred očaji glavni cilj naše zunanje politike:

zblizanje in zvezo z Bolgarijo pod devizo: Balkan balkanskim narodom. Le na tej poti leži rešitev za makedonsko vprašanje, ki za nas seveda formalno ne obstoja, le po tej poti bo končno zasijal mir — zunanji in notranji — tudi mučeniški Macedoniji.

Katoliški živelj v Macedoniji.

Slovan se pri besedi Macedonija nehote spomni, da je to edina naša dežela, ki se omenja v sv. pismu in ki jo je počastil s svojim obiskom veliki apostol sv. Pavel, pa čeprav takrat še ni bila slovanska.

Cela južna Srbija, torej tudi Macedonija, spada danes v skopljansko škofijo. Škofija šteje okoli 25.000 vernikov (vojaki niso všteti). Ker so glavne katoliške naselbine v severnem delu južne Srbije, odpade na južni (macedonski) del le neznatno število, ki doseže številke 5000. Večina teh je v južnem vzhodnem kotu države

v okolici Strumice in Džerdželije in je vzhodnega obreda. Spadajo v križevsko škofijo. Poleg Bitolja je naselbina katoliških Dalmatincev. Družine katoliških uradnikov, orožnikov in in finančnega osebja so pa raztresene prav po vsi deželi. Katoličani vzhodnega obreda imajo lepo novo cerkev v Strumici, v Bitolju je pa cerkev za katoličane latinskega obreda.

V Bitolju je župnija. Župnik, naš rojak g. Andrej Tumpej, iz družbe sv. Vincencija P., opravlja z največjimi težavami dušnopastirsko delo; saj oskrbuje pokrajino, ki je velika kakor Slovenija in skoro brez železnice. Dobre ceste vežejo samo važnejša mesta. Koliko truda in koliko izdatkov zahtevajo n. pr. samo krsiti. Za en sam krsit se mora včasih peljati (z avtom) 150 in še več kilometrov. Stroški znesejo več sto dinarjev. Uradniška ali orožniška družina mu tega seveda ne more povrniti. Čakati pa s krsitom do vsakoletnega pastoralnega obiska ne morejo tudi radi tega, ker rabi uradnik pri prošnji za doklado za otroka krsni list. Dogodilo se je že, da je versko mlačen uradnik poklical za krsit bližnjega pravoslavnega duhovnika, ker katoliški ni mogel takoj priti.

Župnik Andrej Tumpej je te dni začel akcijo za zidanje

MACEDONSKE KOMITAŠINJE.

Makedonija v preteklosti

Makedonija je dobila že v davni slavno ime; saj je iz nje izšel Aleksander Veliki, prvi vladar, ki mu je svetovna zgodovina dala ta pridevek. Ko je pa Aleksandrova svetovna vlada kmalu propadla, je makedonska država sama zase živelj v bojih s sosednjimi barbari, dokler ni l. 146 pr. Kr. postala rimska provinca. Po naselitvi Slovanov na Balkanskem polotoku v sedmem stoletju so prišli makedonski Sloveni najprej pod oblast Bolgarov, katere so se v 10. stoletju otrsli ter si ustanovili lastno državo, ki je dosegla svoj višek za carja Samuela (976—1014). V začetku 11. stol. je pa njegova država v boju z Bizantinci podlegla in Makedonija je postala bizantinska. Brez uspeha so se nato Makedonci upirali bizantinski oblasti, dokler niso srbski kralji v 13. stoletju osvobodili severne Makedonije, a car Dušan (1331—1355) je slednjíc iztrgal Bizantincem celo deželo razen grških mest ob obali. Ta sijajna doba, ki jo še danes občudujemo v veličastnih spomenikih cerkva in samostanov v Južni Srbiji, je pa žal hitro ni-

cerkvice v Prilepu, severovzhodno od Bitolja. Občina je brezplačno ponudila primeren prostor. Pomanjkanje cerkva se silno čuti po celi škofiji, prav posebno pa še v Macedoniji. Duhovnik pride v kako mesto obiskat katoličane (uradniške družine), pa ni prav nobenega primernega zbirališča. Zadovoljiti se mora ali s pisarno ali pa zasebnim stanovanjem. Jasno je, da taki prostori niso prav nič privlačni. Marsikdo bi še v cerkev težko šel n. pr. k spovedi; kaj pa šele, če je treba iti v stanovanje znana, s katerim morda ni najboljši prijatelj.

V Bitolju sta tudi dva katoliška francoska zavoda (šoli). — Enega vodijo šolski bratje, drugega pa usmiljenke, med katerimi je tudi nekaj Slovenk. Število gojencev in gojenk nazaduje. Sicer pa za katoličane zavoda itak nista velike važnosti, ker je večina gojencev oziroma gojenk drugoverskih staršev. Zanimiva je naselbina evharistink

v Džerdželiji. Evharistinke je ustanovila znana sestra Evrozija, junakinja slovenske igre »Skrivnostna zaroka«, ki je nad 30 let delovala v Macedoniji. (Umrla je leta 1920.) Sestre so vzhodnega obreda. Obležene so približno kakor šolske sestre. Pred svetovno vojno so jako dobro uspevale, sedaj pa živetarijo v največji revščini. Letos sva jih z g. župnikom Tumpejem obiskala. Naselbina je kakih 5 minut od železniške postaje. Mala enonadstropna hiša z vrhom in običajnim obzidjem se prav nič ne loči od drugih stavb. V eni sobi imajo lično kapelico. Sv. mašo imajo kadar paš nanese. Včasih so več tednov brez nje. Največkrat jih obiščejo jezuiti iz Skoplja, ki oskrbujejo pokrajino na levem bregu reke Vardarja. Duhovnikom vzhodnega obreda je policijska oblast večkrat prepovedala maševati. To se sedaj menda več ne dogaja. Sestre gojijo sviloprejkjo. Prednica nama je pokazala tri sobe s policami, na katerih je poslano z murvinimi vejami, po katerih leno gomazijo dragocene gosonice. V mestu je nekaj katoliških družin, bližnja občina Bogdanci je pa vsa katoliška. Število katoličanov v Macedoniji vsako leto narašča, naraščati bo moralo tudi naše zanimanje zanje. J. G.

Macedonske revolucionarne organizacije.

Med macedonskimi revolucionarnimi organizacijami, ki sistematično vzpirajo nered v Južni Srbiji in izvršujejo atentate, je treba razločevati med notranjo in zunanjo organizacijo. »Makedonska notranja organizacija« s centralnim odborom je nastala v boju proti turškemu režimu l. 1893. Ta organizacija ima danes svoj sedež in svoje članstvo v Bolgariji, kjer je

do 200.000 makedonskih beguncev; a svoje skrivne pristaje in zaveznike ima brez dvoma tudi v Južni Srbiji, čeprav ti zavezniki morda niso mnogoštevilni.

Poleg tega pa obstoja tudi »Makedonska zunanja organizacija«, ki ima danes svoj sedež v Italiji, a svoje ljudi po vseh evropskih velemestih, kjer izvršuje diplomatske, propagandistične in teroristične akcije. Pred njo ni varen v inozemstvu noben pomembnejši Bolgar in Macedonec, ki ne soglaša s programom »makedonstvujuščih«, kar poročajo atentati v Parizu, Pragi, na Dunaju in drugod. Obe organizaciji imata skupno vrhovno vodstvo.

Pod turško oblastjo je to vodstvo pomenjalo državo v državi s lastnimi oblastmi in lastno diplomacijo; imelo je za seboj velik del prebivalstva. Kako močna je bila te-

KOMITASKI PREKI SOD.

daj makedonska organizacija, priča dejstvo, da so se komiti v silnem ustanku l. 1903 bili s Turki v 203 bojih.

Po svetovnem miru se je pretečna večina krščanskega prebivalstva sprijaznila z državno pripadnostjo jugoslovanski državi, velik del sploh ne bi hotel drugačne rešitve. Nepomirljivi elementi so večinoma pobegnili v Bolgarijo. (Turki so se deloma izselili v Malo Azijo), odkoder vodijo sedaj revolucionarno akcijo proti naši državi in Grčiji, nekaj se jih je potuhnilo doma.

»Ormic — to je kratica za maked. notranjo organizacijo — žonglira danes z dvema programoma: avtonomija je maksimum, narodno-manjšinske pravice minimum. S tem minimum nastopa pred nevtralnimi internacionalnimi forumi, posebno pa pred Društvom narodov. V Bolgariji in Macedoniji podžiga z avtonomijo odnosno s priključitvijo Bolgariji. Nobenega dvoma ne more biti, da je »Ormic« danes v italijanski službi.

Komiti -- Trojke.

Macedonske revolucionarne organizacije najraje nastopajo v velikih skupinah — bandah. Če pa razmere — poostrene varnostne odredbe na mejah in sovražnost prebivalstva — take nastope onemogočujejo, tedaj sestavijo majhne skupine po tri osebe — trojke, ki imajo nalogo, da se vtihotapijo čez mejo in izvršujejo atentate na visoke osebnosti in sploh vzpirajo nered. S temi atentati in neredi operira potem zunanja mak. organizacija, trdeč, da jih izvaja — prebivalstvo samo, ker ne more tiho prenašati režimskega nasilja, bodisi jugoslovanskega ali grškega.

Taka trojka je izvršila zadnji atentat v Štipu,

ki je središče makedonskega zarotništva proti naši državi. Bila sta to Makedonca Ilija Zilinković (po rodu iz Štipa) in Hipokrat Razvigorov — oba sta bila pri zasledovanju ubita — in pa bolgarski podanik Krolov, ki so ga živega ujeli.

Med makedonskimi komiti so tudi ženske, med katerimi slovi posebno Menča Karničova; njen mož Vanče Mihajlov je član centralnega odbora »Ormic in organizator trojk.

nula. Konec so ji napravili Turki, ki so po porazu Srbov ob Marici l. 1371. polagoma zavladali vsej Makedoniji. Začela se je dolga, nad 500 letna sužnost, v kateri je nekoč bogata dežela čisto propadla. Zasuli so se njeni rudniki, izginiili gozdovi; krščanska raja se je umikala na sever in med razredčeno prebivalstvo so se naseljevali mohamedanski Turki in Arnavti ter ga vedno huje izkoriščali. Edini Grki so si znali ohraniti tudi pod turškim jarmom privilegiran položaj in so s svojo cerkveno oblastjo vladali nad Slovani, ki so končno zasovražili Grke skoro tako kot Turke. Odkar se je pred 100 leti ustanovila samostojna grška država, je grška duhovščina s cerkvi in šolo delala na pogrčenje Makedoncev, da bi Grčiji pripravila tla za nove osvojitve. S tem je izzvala vmešavanje Rusije, ki si je lastila zaščito pravoslavja v Turčiji. Ker je bila Rusija nasprotna Srbiji, v kateri je po umoru kneza Mihajla l. 1868. vladalo namestništvo za nedoletnega Milana Obrenoviča, je skušala v še neosvojenih Bolgariji dobiti zanesljive posredovalce svoje politike na Balkanu. Boječ se zedinjenja Bolgarov z Rimom, je l. 1870. dosegla od sultana t. zv. bolgarski eksarhat, to je samostojno cerkveno organi-

zacija za Bolgare v turški državi, ki so se ji iz nasprotja do grške duhovščine priključili tudi mnogi Srbi v Makedoniji in Stari Srbiji. Tako so tudi tja prišli bolgarski škofje in duhovniki ter začeli z bolgarsko propagando, dočim se je od strankarskih bojev razvrgana Srbija za brate na jugu premaljo brigala. V vojni l. 1877-78. so Srbi, ki so se kot ruski zavezniki borili zoper Turke, kljub velikim žrtvam doživeli težko razočaranje. Rusi so v sanstefanskem miru ustvarili Veliko Bolgarijo, ki naj bi poleg cele Makedonije obsegala še del prave Srbije. Berlinski kongres je sicer Bolgarijo omejil in nekoliko povečal Srbijo, zato si je pa Avstro-Ogrska vzela Bosno in Hercegovino in grozila od dveh strani stisniti Srbijo. Tej je ostal edini izhod na jug — v Makedonijo, kamor ji je Avstro-Ogrska v tajni konvenciji iz leta 1881. sama kazala pot. Zdelo se je pa pri tem na tekmeča, podpiranega od Rusije, na Bolgarijo, ki se je po nesrečni srbsko-bolgarski vojni l. 1885. še okrepila in kmalu so se v Makedoniji borili nele kristjani zoper skupne tlačilce Turke, ampak tudi srbski, bolgarski in še grški četaši med seboj. Ti boji in pa grozodejstva Arnavtov so slednjíc v začetku tega stoletja izzvali intervencijo Evro-

Dnevne novice

★ **Somišljenike in zlasti zaupnike SLS** opozarjamo na navodila, kako izvesti volivno borbo za zbornico TOI. Imejte pred očmi, da gre za vsak glas.

★ **K škofovskim konferencam v Zagrebu.** Belgrajski listi so poročali, da se škofovskih konferenc v Zagrebu udeležuje tudi papežev nuncij msgr. Pellegrinetti. Ta vest je neresnična, ker se nahaja msgr. Pellegrinetti že mesec dni v Rimu. Tako poroča »Obzor«.

★ **Jubilej obhajajo letos mesta Krško, Višnja gora in Lož.** Letos je namreč 450 let, kar so bila ta mesta ustanovljena. Povod so dali neprestani turški vpadi, ki so se od leta 1469. neprenehoma ponavljali. Treba je bilo posamezne kraje z obzidjem zavarovati in utrditi. Taki kraji so dobili zato mestne pravice. Bili so od graščakov neodvisni in so volili svojega lastnega sodnika. Kočevje je doseglo to pravico l. 1471., Krško, Višnja gora in Lož pa l. 1477.

★ **Za župana v Metliki je izvoljen ponovno prejšnji župan Ivan Golja, za podžupana pa nosilec liste SLS.**

★ **Naš prispevek za mednarodni kemijski dom v Parizu.** Naša država bo prispevala za zgradbo mednarodnega kemijskega doma v Parizu ob priliki stoletnice velikega francoskega kemika Bertholota 100.000 dinarjev.

★ **Prejeli smo.** Po dolgem sprehodu prideva dva sprehajalca v pozni noči 9. oktobra 1927 mimo sokolske hiše v Gornji Radgoni. Notri je bila vinska trgatev gornjradgonskega Sokola. — Prisluhnila sva... srce nama je zastajalo — vprašala sva se, je-li to mogoče? Tukaj tik ob severni meji v sokolskem domu čujeva glasno pevanje švabskih pesmi. — A ker sva bila v dvomu, če je to sploh mogoče, — stopiva bližje k oknu, a žalibog, bila je resnica, himna heidelberskih univerziteteljev je se pela »mit Gesang und Klang«. — In na prireditvi je bila elita naše liberalne inteligence.

★ **Večna knjiga.** V večerajšnji oceni dr. Opekove Večne knjige je pod črto pomotoma izostala navedba cene nevezanemu izvodu. Nevezana stane 16 Din, po pošti 1.50 dinarja več.

★ **Med. univ. dr. Leo Šavnik,** specialista za ženske bolezni in porodništvo, ordinira od 10—12 dopoldne in od 2—4 popoldne v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica 6. Telefon št. 26-14.

★ **Prošnja.** Prosim vse sorodnike, prijatelje in znance naše ugledne obojtelji in mojega pokojnega očeta, (inšpektorja finančne kontrole), ki je žalostno umrl, ker je žrtvoval vse svoje sile za domovino in iz čistega patriotizma optiral za našo državo — da pomagajo njegovi hčerki Olgi, ki je radi rahlega zdravja reducirana — ter se nabaja v obupnem položaju. — Ker nimam sredstev, da pišem poedinim kompetentnim ljudem kakor našim sorodnikom — zato obelodanim to prošnjo v časopisu. — Olga Zorn, Poličnik, ž. p. Zemunik, Dalmacija.

★ **Lev krajevne občine Kovor** se bo oddal v zakup na javni dražbi v občinski pisarni v Tržiču v četrtek, dne 17. novembra t. l. ob 11. uri za dobo 5 let in 4 mesece, to je od 1. decembra 1927 l. do 31. marca 1933 l. Zakupne in dražbene pogoje je mogoče vpregledati ob navadnih urah v uradu okrajnega glavarja v Kranju.

★ **Rojstna hiša Josipa Jurčiča v razsulu.** Z Muljave poročajo očitvidi, da je bilo treba del rojstne hiše J. Jurčiča v verigami in žicami zvezati, da ne razpade. Žalostno dejstvo za nas Slovence! Letos, dne 12. julija, je izšel v vseh naših dnevnikih odklic in razposlanje je bilo na stotine odtisov na vse razne naslove, da bi se zbrala vsota, ki bi zadoščala za najnujnejšo popravo. Odziv pa je nad vse klavrn: odbor je prejel komaj

nekaj nad 3000 Din, dočim je pričakoval, da bo vse radostno tekmovalo pri tej skupni zadevi vsega našega naroda. Strokovnjaki so proračunali vsoto 40.000 Din, ki bi se z njo dala hiša na najskromnejši način ohraniti v prvotnem stanju. Večraj je tudi naš list objavil seznam dosedanjih darovavcev; iz seznama se vidi veliko število tistih, ki se niso odzvali. Ali Slovenci res nimamo pietete za tako znamenite svoje spomenike, in ali res ne čutimo, da smo dolžni globoko hvaležnost pisatelju, ki je poleg Levstika in Slomska v našem narodu najbolj budil veselje do čitanja in s tem do čim večje izobrazbe in narodne zavesti? Poglejmo vendar, kako drugi narodi spoštujejo take vrste spomenike! Hišo v mestu Weimar, kjer je stanoval Goethe, poseti vsako leto do 60.000 Nemcev in tučev; z vstopnico se vzdržuje ta narodni muzej, s preostankom pa podpirajo potrebne nadarjene dijake. — Če drugim ne, vsaj naši mladini ohranimo Jurčičevo rojstno hišo, da jo bo — kakor doslej — mogla posecati in se iz nje tudi učiti. — Darove sprejema Slovenska Matica v Ljubljani, iz prijaznosti pa tudi vsa uredništva slovenskih dnevnikov.

★ **Vojni tovariši!** Kot sklenjeno na Brezjah, kličemo naše delegate in zaupnike za 1. nedeljo decembra ali 4. decembra v Ljubljano. Kdor koli se zanima za Zvezo in njeno delo, kdorkoli rabi tozadevnih pojavnih naj pride. Ob 8. uri prisostvuje vojnaški maši v garnizijski cerkvi sv. Petra, potem pa vsi v lepi novi salon tovariša Rozmanna na Sv. Petra cesti št. 85. Tam resni referati, pojasnila, stvarna debata. Med drugim pogovor o naši samopomoči, o stanju pohabljenih tovarišev, o koncentraciji vojnih žrtev in prenosu ostanok vojnih tovarišev v skupno grobnico itd. Kosilo istotam, nato prosti razgovori in prijateljska zabava. Ob 2. uri nadaljevanje presojanja naših zadev. Vsi kraji Slovenije, kjer so naše podružnice ali pa kjer so se postavili ali nameravajo postaviti spomeniki, naj pošljejo 1 ali 2 moža k sestanku. Dostop sicer prost vsem bivšim vojakom iz svetovne vojne. Od bor. računa, da pride 1. decembra v Ljubljano najmanj 100 zaupnikov od vseposod. Tovariši, javite že sedaj pisмено udeležbo na tajništvo Z. S. V., Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5. — Glavni odbor Z. S. V.

★ **Električni kabel za Jezico** je položen po Dunajski cesti do sv. Krištofa ter se dela za polaganje nadaljujejo za pokopališčem. Tu preide tok v žično napeljavno visoke napetosti, ki bo speljana preko polja mimo smodnišnic do šafarjeve vile, odtod pod bregom do Male vasi, kjer bo stal transformator. Mesto še ni natančno določeno, vršil se je pa že tozadevne komisijaki ogled. Po sedanjih zamisli naj bi en transformator stal tudi v Tomačevem za spodnji dve vasi. O nadaljnjih delih bomo še poročali.

★ **Slovenski klub v Sarajevu** si je izvolil za bodočo poslovno dobo sledeči odbor: Predsednik Franjo Poljanec, profesor; podpredsednik Fran Robek, major v p.; tajnik Lujza Šubičeva, magistr. uradnica; blagajnik Peter Pust, mag. uradnik. Odbor se priporoča slovenski javnosti, da mu nakloni kako knjigo, ker je društvena knjižnica zelo nepopolna. Knjižnica je za Slovence v Sarajevu zelo velikega pomena, ker ohranja stik z domačo zemljo in varuje vse pred pozabo slovensčine. Tudi slovenski vojaki, ki jih je doli mnogo, si vedno radi izposojujejo te knjige.

★ **Jubilejna proslava osnovne šole na Gor. Ponikvi.** Osnovna šola na Gor. Ponikvi pri Zalcu praznuje v nedeljo, dne 16. t. m., dvojni jubilej, in sicer 50 let svojega obstoja in 25letnico novega šolskega poslopja. Slavnost se bo vršila po sledečem sporedu: Dopoldne ob pol 10. uri sveta maša za pok. učitelstvo in bivše soljarje. Nato slovesnost pred šolskim poslopjem in poklonitev venca šolske mladine na spomenik padlih vojakov, bivših soljarjev. Popoldne ob pol 15. uri igra šolska mladina »Čudežno goslie« s petjem in deklamacijami. Pri slavnosti svira godba z Griž. ★ **Poročil se je** v Zireh g. Franc Grošelj, predsednik Orla, z gđc. Ivanko Zajc.

★ **Sulci v Sorci.** Pri črpanju vode izpod jezua na Fužinah pri Zireh so delavci ujeli mnogo rib, med njimi tudi velikega sulca, ki so v tej višini Sore zelo redki.

★ **Telefonska zveza z Vojvodino.** Ministrstvo pošte in telegrafa je končno po dolgotrajnih intervencijah in prošnjah odredilo, da se uporabljata telefonska proga Ljubljana-Belgrad od 8. do 8.40. in od 15. do 16. ure za pogovor z Vojvodino. Končno so slovenski trgovski krogi le uspeli, da dosežejo to, za Slovenijo eno najvažnejših telefonskih prog, ki je največje važnosti zlasti za trgovino z žitom.

★ **Odbor Zveze drž. nameščencev za Slovenijo** se je na prvi seji takole konstituiral: Milan Paternoster, šef računovodstva finančne delegacije, načelnik; Anton Svetek, rač. direktor v p., prvi podnačelnik; Martin Gruden, poštni zvaniknik, drugi podnačelnik; Joža Bekš, viš. davčni upravitelj, tajnik; Fran Petrovič, vodja zemljiške knjige, tajnikov namestnik; Ignacij Rus, okrajni tajnik, blagajnik; Lovro Kalašič, inspektor kontrole, blagajnikov namestnik.

★ **Razpis katehetske službe.** Po odloku ministrstva za prosveto z dne 15. septembra 1927 se razpisuje služba veroučitelja za katoliški verouk na deski in dekliski osnovni šoli v Novem

pod njenim vplivom skušala vojaška stranka Kobaržana Ferdinanda uredništvi stari sen Velike Bolgarije iz San Stefana ter se polastiti cele Makedonije. Prišlo je do bratomorne druge balkanske vojne, v kateri je Ferdinandov režim zadela težka kazen in večina Makedonije je postala srbska. Bolgarski voditelji pa še niso odnehali in prav radi Makedonije so v svetovni vojni zavedli svojo domovino na nemško stran, v boj zoper brate in svoje osvoboditelje Ruse. Za kratek čas so res triumfirali; toda ko je končno le ententa zmagala, so tudi oni podlegli in Ferdinand je brez slave zapustil Bolgarijo, ki se bo — kot upamo — kljub nekaterim šovinistom skoro vrnila na edino pravo pot jugoslovanskega bratstva, kot so ga propovedovali bolgarski voditelji, ko so l. 1868. sklepali o združitvi Srbov in Bolgarov v enotno »Jugoslovensko carstvo«. In takrat bo tudi makedonsko vprašanje rešeno za vselej!

Trajno kodranje, vodno ondulacijo, prvovrstno barvanje las

izvršuje se strokovno v damskem česalnem salonu GJUD ALEKS. ML., Ljubljana, Kongresni trg 6.

mestu v stalno namestitve. Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo pri okrajnem glavarstvu v Novem mestu tako, da jih ta predloži najkasneje do dne 28. oktobra 1927 prosvetnemu oddelku velikega župana ljubljanske oblasti v Ljubljani.

★ **Himen.** Poročil se je dne 11. oktobra t. l. g. Ivan Smalc, trgovec in posestnik v Novem mestu, z gđc. Ivo Agnitschevo iz Novega mesta.

★ **Občini Loka pri Zidanem mostu** je veliko županstvo dovolilo vpeljati dva nova semnja za živino in kramarsko blago 16. marca in 17. okt. Opozarjamo vse zainteresirane na ta novovpeljani semeni.

★ **Oblastni urad za posredovanje nameščenja privatnih nameščencev,** Ljubljana, Gledališka ulica št. 8, ima v evidenci sledeče brezposelne: 15 trgovskih pomočnikov in prodajalk specerijske stroke, 12 mešane, 8 manufakturne, 4 modne, 1 papirne, 8 železničarske stroke, 3 izložbene arazerje, 11 skladiščnikov, 7 blagajničark, 5 trgovskih potnikov raznih strok, 4 praktikante, 16 knjižgovidij, pomožnih in bilancistov, 11 korespondentov v raznih jezikih, 6 stenografinj za slovenski in nemški jezik, 12 kontoristinj in pisarniških uradnikov, 2 lesna manipulanta, 1 žagovodjo, 2 spiritozna manipulanta, 3 godzarske uradnike, 2 rudarska uradnika, 2 rudarska jamomerca, 1 tehničnega uradnika za proizvodnjo kemičnih kislin, 1 brodograditeljskega tehničnega uradnika. — Službo dobe: 1 pisarniški uradnik, strojepisec s perfektnim znanjem madjarskega jezika, 1 trgovska poslovodkinja, prodajalka specerijske stroke, prvovrstna moč.

★ **Prenos Šantičevega trupla.** V Mostaru so večraj izkopali truplo pesnika Aleksa Šantiča in ga prenesli v novo grobnico na Suhodovinskem pokopališču, kjer mu koncem tek. meseca odkrijejo spomenik.

★ **Ljudsko štetje v Belgradu.** V Belgradu nimajo nobene novejšje statistike o prebivalstvu; belgrajska mestna občina je izvršila zadnji popis prebivalstva l. 1920. Od tedaj so se seveda izvršile silne izpremembe; po svetovni vojni je prebivalstvo ogromno naraslo, a natančnega števila ne ve nihče. Sedaj je belgrajska mestna uprava siledila, da še koncem tekočega ali začetkom prihodnjega leta izvrši ljudsko štetje.

★ **Burja podrla hišo.** Zadnja velika burja v Hercegovini je podrla hišo kmeta Nikole Ljuboviča v selu Zabranje blizu Mostarja. Pri tem so bili ubiti gospodar Nikola, žena in dvoje otrok. Gospodarjevega brata so živega izvelikli izpod ruševin ter ga prepeljali v bolnišnico.

★ **Jugoslovanska grafična razstava v Prahi.** Članom slovenske sekcije Udruženja graf. umjetnika javljam, da je zaenkrat situacija taka, da se imenovano združenje te razstave ne udeležijo. Te razstave ne priredi država, nego češka graf. organizacija »Hollar«, ki pa je povabila le skupino Križman-Mestrovic. (Tako vest iz Zagreba.) — H. Šmekar.

★ **Škratlata v Sarajevu.** Zadnje dni se je v Sarajevu začela širiti škratlata. Doslej je obolelo 31 otrok. Smrtnih slučajev ni, ker je škratlata bolj lahke vrste. Tudi v sarajevski okolici je 12 slučajev škratlata. Ker pa je znano, da ljudje tam boleznijo ne naznanjajo oblasti, je gotovo v Sarajevem samem še enkrat toliko škratlata, kolikor je je uradno znano. V okolici pa je je gotovo celo desetkrat toliko.

★ **Javna dražba.** Občina trga Marenberg, okraj Dravograd, proda na javni dražbi dne 23. oktobra 1927, ob 10. uri v občinski pisarni razna poslopja in zemljiške parcele. Več se izve pri županstvu.

★ **Berlinski nuncij Pacelli** bo, kot se poroča, postal kardinal.

★ **Velikemu pesniku Emilu Verhaerenu** so v Saint Amand v Belgiji odkrili te dni nagrobni spomenik. Svečanost je poleg literarnega političnega in družabnega sveta prisostvoval tudi kralj s kraljico. Ministrski predsednik Jaspas in prosvet. ni minister Huysmans sta poveljevala njegova dela, za belgijske in francoske pisatelje je govoril M. André Fontainas.

★ **Madjarska vlada** je uradno sprejela večjo skupino italijanskih fašistov, ki so prišli v Budimpešto na študij madjarskih razmer.

★ **Med Nemčijo in Češkoslovaško** gredo pogajanja, da se potni vizum med obema državama najkasneje do 1. januarja 1928 ukine.

★ **Novo katoliško korespondenco** bodo ustanovili, kot so sklenili ameriški škofje v Chicagu. Poročevanje bo prevzelo 50.000 misijonarjev. Centrala bo v Rimu. Korespondenca bo služila tako cerkvenim kot svetnim listom.

★ **Kot Zagorski** je izgubil drug politik na Poljskem, poslanec Pačuk. Kratkomočno: Ni ga!

★ **Pri boleznih na želodcu,** v črevesju in prebavilih povrne uporaba naravne »Franz-Josef« gorenice redno delovanje prebavil ter s tem omogoči, da pridejo zdrave redilne snovi v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je »Franz-Josef« voda izkazala zlasti pri ljudeh, ki se premalo gibljejo, kot zelo koristno. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

OBLAČILA TVRDKE J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljše in najcenejše.

★ **Stenical** najboljšo sredstvo proti steniam dobite samo v drogeriji Kanc, Zidovska ulica.

6. S čepico pokrit je belo, haljo ima za odelo in poti se, kadar gnete svoje slavne

(Dalje prih.)

Ljubljana

○ **II. prosv. večer Prosvetne zveze.** — Ta večer se je vršil v Ljudskem domu, prihodnji pa bo že v »Unionu«. Za uvod nam je akademski kvartet lepo in častno odpel par pesmi, tem pa je sledila deklamacija gđc. A. Zalarjeve. — Msgr. Steska je nato predaval o svojem potovanju na Češkoslovaško in Poljsko — po potih sv. Cirila in Metoda. Najprej nas je popeljal v davne dni ter nam povedal, kako so se naši pradedje začeli naseljevati v Panoniji; potem o Kecljevem kraljestvu in o misijo solunskih bratov sv. Cirila in Metoda. Z zanimanjem smo potem sledili predavatelju in lepim skioptičnim slikam od Blatnega

V soboto in v nedeljo ob osmih zvečer v »Ljudskem domu«

„Graničarij“

Narodna igra v 3 dejanjih in 4 slikah s petjem in godbo.

jezera preko Budima in Pešte v Višegrad, Velograd, Krakov, na slovito poljsko božjo pol Censtohov, preko Olomuca in Brna v zlato Prago, kjer je predavatelj svojo pot zaključil. Razložil nam je z njemu lastno vedro besedo vse lepote teh krajev, zlasti cerkva, umetnostnih galerij in slik. Sledil je še film o romanju na Velehrad, filman o priliki zadnjih Ciril-Metodijskih slavnosti na Velehradu, katerih so se udeležili tudi mnogi Slovenci. — Z ozirom na istočasen koncert v Unionu je bila udeležba zadostna, dasi bi bila lahko še boljše. — Prihodnji petek bo predaval g. prof. Mlakar o lepoti Švice, na kar zlasti opozarjamo turiste. Čisti dobiček te prireditve je namenjen kapelici v Vratih. To predavanje, prirejeno sporazumno s »Pl. dr. c«, se vrši že v »Unionu«.

○ **Za igro »Graničarij«,** katera se vrši danes ob osmih zvečer v Ljudskem domu, se dobijo vstopnice od devetih zjutraj do šestih popoldne na Starem trgu 2/I, od šestih dalje pa pri blagajni v Ljudskem domu. »Graničarij« igrajo baš kar v zagrebškem gledališču, v Ljubljani pa so jo pred 14 leti igrali Sentjakobčani dvakrat pri nabito polni dvorani. — V igro so vpleteni kupleti, petje in godba, ki igra tudi med odmori. Poslušajte se predprodaje, da se vam ne bo treba zvečer pehati za vstopnico pred vratmi in se kaj lahko zgodi, da ostanete sploh brez nje.

○ **Imenovanja v prosvetni stroki.** Za kustosa Narodnega muzeja v Ljubljani je imenovan g. Franjo Kos, profesor na učiteljski v Ljubljani. — Napredovala sta za eno skupino: ga. Marija Vera in g. Leopold Kovarč, člana ljubljanskega Nar. gledališča.

○ **Strokovno društvo javnih nameščencev in vpokejencev kraljevine SHS v Ljubljani** ima danes ob osmih zvečer redno odbo-rovo sejo v kleti I. del. konz. društva, Kongresni trg 2. Prijazno vabljeni so tudi vsi člani in prijatelji našega društva, ki se zanimaj za naše delovanje. — Predsednik.

○ **Sportni odsek »Grafika«** priredi v soboto 15. oktobra ob polosmih zvečer v prostorih hotela Lloyd na Sv. Petra cesti »Trgate v grozdja« z bogatim sporedom. Sodeluje pevski odsek »Grafika«. Vstopnina prosta.

○ **Sv. Krištof v Ljubljani.** Naše prosvetno društvo prične z rednimi predavanji v četrtek, 20. t. m. Letošnje zimsko sezono bodo predavanja vsak četrtek ob polosmih. Prvo predavanje (dne 20. t. m.) bo imel prof. dr. Sarabon. Vrstni red in vsebina predavanj je razdeljena tako, da bo večina predavanj tvorila celoto. Zato prosimo člane, da se vseh predavanj točno udeležujejo.

○ **Diplomiral bo** 18. t. m. za doktorja vsega zdravilstva v Inomostu g. Oto Bajc, sin zobotehnik g. Alojzija Bajca iz Ljubljane.

○ **Umrli v Ljubljani.** Od četrta do petka sta v Ljubljani umrli: Barbara Eggia, zasebnica, 84 let. — Terezija Mohorič, žena žel. poduradnika, 48 let.

PRIPOROČAMO

moško in damsko konfekcijo trvdke **GRİČAR & MEJAČ** Selenburgova ulica št. 3.

○ **Esperantski tečaj** za začetnike otvori klub esperantistov v Ljubljani v torek, dne 18. t. m., v sentjakovski šoli. Kdor se želi naučiti v nekaj mesecih tega veličnega pomožnega jezika, naj se zgleda v torek ob pol osmih zvečer v navedeni šoli. Učnina mesečno 15 Din, za dijake 10 Din.

○ **Za slepce** je daroval mesto cvetja na grob svoje matere g. Srečko Vrašič, trgovec v Ljubljani, 100 dinarjev.

○ **Nezgoda.** Večraj popoldne se je vozil akademik Jože Velikonja po Kette-Murnovi cesti s kolesom. Slučajno pa je tedaj privozil mimo neki voz, v katerega se je Velikonja z vsjo silo zadel in padel s kolesa. Ker je dobil pri tem zelo znatno poškodbo po obrazu, so ga prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico.

○ **Popadljiv pes.** Devetletni Nandek Peterca je peljal na Viču z vozičkom perilo domov, ko ga je popadel velik pes in ga pošteno ogrizel. Ugotovilo se je, da je pes že večkrat popadel ljudi. Njegov lastnik bo imel radi tega sitnosti.

○ **Šipo ubil.** Po Miklošičevi cesti je kolo-vratil ob najlepšem dnevu pijanec Jože. Nič mu ni bilo po volji, svojo pijano jezo pa je hotel stresiti nad vrati hiše Jadranske banke. Udaril je z vsjo močjo po steklu in ubil 85 Din vredno žipo. Jožeta je aretiral stražnik.

○ **Danes in jutri** sveže domače krvave in jetrne klobase ter pečence. Točji se prvovrstna dolenska portugalka po 16 Din in izvrstna štajerska vina. Sprejmejo se abonentje na domačo hrano od 12 do 17 Din dnevno. Za obisk se priporoča gostilna »Turk«, Streliška ulica 22.

○ **Razstava in zaloga pletilnih strojev** vseh vrst ter strokovni pouk v pletenju. — Ljubljana, Zidovska ulica 5.

○ **Doše krasne bluze in predpasniki,** cene nizke, Krištofič-Bučar, Stari trg 9.

○ **Veliko izbiro** volnenih jopic, najfinejših bluz, perila, kravati itd. priporoča trvdka Ig. Zargi, pri nizki ceni, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

KAKO PRIJETNO TOPLO

Vam bo v sijajnih suknhah, ki jih ravnokar izgotavlja in že prodaja trvdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Cene senzacionalno, nizke!

pe. l. 1903. sta se Avstro-Ogrska in Rusija v Münzstegu sprazumeli o reformah v prid krščanskemu prebivalstvu, ki se naj pod kontrolo veseli obnemem z mednarodno žandarmerijo uvedejo v Makedoniji. Toda medsebojna nezaučnost Avstro-Ogrske in Rusije, ki se jim je pridružila še Italija, ter njih tekmo-vanje v boju za »interesne sfere« sta vnaprej onemogočili uspeh takih reform. Mladoturki so se po revoluciji l. 1908. spretno otresli evropske kontrole in z lepimi besedami dobili tudi makedonske komite na svojo stran. Mladoturška »svoboda in enakost za vse državljane ne glede na vero« sta se pa le prehitro izkazali za prazne obljube in začela so se nova preganjanja krščanskega prebivalstva.

Razmere so postale nevzdržne in ko so turški porazi v tripolitski vojni in upori Arnavtov pokazali vso gnulobo mladoturškega režima, so končno balkanske države le vzele makedonsko vprašanje v svoje roke. Nastala je balkanska zveza in prva balkanska vojna je l. 1912. za vselej končala turško oblast v Makedoniji. Toda zopet je imperijalistična politika veseli prepredila mirno rešitev. Avstro-Ogrska je z ustanovitvijo Albanije potisnila Srbe od morja, a v Bolgariji je

Celje

☉ Nedeljske prireditve v Celju. Ena najlepših prireditev jutrišnje nedelje bo brez dvoma otvoritvena gledališka predstava celjskih Krekovev. Ob pol štiri popoldne bodo vprizorili v Narodnem domu burko s petjem, godbo in plesom »Robert in Bertram ali Vesela vagabunda«. — Dopoldan ob 11. uri bo neumorni ravnatelj g. Karl Sanein serviral v mali dvorani hotela »Union« visok umetniški užitek z nastopom zagrebškega trija in klavirskega kvarteta. Mozart, Beethoven in Juon so v Celju redki gostje, v interpretaciji, ki nam jo obeta pa za jutri g. Sanein, še posebno redki. — Da ne bi ta nedelja delala izjeme, bomo imeli tudi neobhodno potrebni cvečični dan. Prirede ga socialisti v prid ustanovitve ljudske kuhinje. — Godbeno društvo železničarjev priredi ob 20. uri v vseh prostorih gostilne »Zeleni travnik« vinsko trgatvo.

☉ Mestno gledališče v Celju. Kakor nam poročajo, je mestno gledališče določilo četrtke za dneve premijer in naj bi ostala društva izvolila to vpoštevati. Prihodnji četrtak bo premijera Milčinskijevega dela »Mogočni prstani«. Novo sceno bo omislil g. ravnatelj Bratina, ki vodi tudi režijo. Baletne točke nastudira gđ. Kovačeva. — Za Vee svete pripravila gledališče vprizoritvev popularne Raupachove žaloigre »Milinar in njegova hčič«. V kratkem pa pride na oder tudi Cerkvenikova »Roka pravica« in Remčev »Zakleti grad«.

☉ V zadevah volitev v zbornico za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, ki se vrše dne 30. oktobra t. l. ter v zadevah občinskih volitev, ki so v celjskem okraju razpisane za dan 20. novembra t. l. ter v zadevah občinskih volitev, ki so v celjskem okraju razpisane za dan 20. novembra t. l. se obračunajo vsi iz celjsko-vranskega okraja redoma le na Tajništvo SLS v Celju, Cankarjeva 4. Krajevne organizacije naprošamo, da resno preštudirajo snov, ki smo jo jim zadnje dni doposlali ter pozorno zasledujejo tozadevne objave v »Slovenec«.

☉ Cenj, naročnikom »Slovenca« v Celju. Dnevno dostavljanje »Slovenca« na dom smo uvedli na izrecno željo velikega števila naročnikov samih. V dostavljanju pa se je te prve dni pripetilo več zelo neljubih pomet, tako, da nekateri p. n. naročniki lista sploh niso prejeli. Podružnica »Slovenca« v Celju se trudi, da te nedostatke čimprej odpravi in prosi p. n. naročnike vjudno oprostjenja, ako te ali one številke niso prejele. Kdor želi nedostavljene številke, jih more dobiti v pisarni podružnice na Cankarjevi cesti 4. Naročniki, ki jim morda bolj konvenira, da tudi v prihodnje dobivajo list po pošti, naj blagovolijo svoje želje javiti podružnici v Celju, ki jim bo rade volje ustregla.

☉ Na naslov celjskih društev. Krajevni odbor združenja vojnih invalidov v Celju namerava prirediti s sodelovanjem dramatičnega odseka ZVI iz Ljubljane dne 6. novembra t. l. v dvorani Narodnega doma v Celju dramatično predstavo v prid podpornega fonda za svoje najrevnejše članke-invalida. Zato naproša krajevni odbor vsa ostala društva, da se blagohotno ozirajo na to prireditve, da bi mogla tako prireditve tudi v gnutnem oziru povoljno uspeti.

☉ Usmiljenim sreem! Ubogo, slabo razvito 16 letno dekle nas naproša, da pozovemo usmiljena srca, da ji v očigled preteči zimi naklonijo ubavilo in nekaj obleke. Dekle je tako siromašno, da si ne more nabaviti prepotrebneža za zimo. Naslov dobe dobrotniki v celjski podružnici »Slovenca«, ki radevolje sprejema tudi darovano obleko.

☉ Carinska ekspozitura v Celju ukinjena. Kakor izvemo, vtraja glavno ravnateljstvo carin na tem, da se carinska ekspozitura v Celju s 15. oktobrom t. l. ukine. Carinarnica je tudi že prejela tozadevni odlok in novih poslov več ne sprejema. Ukinitve se je izvršila kljub intervenciji tukajšnjih pridobitnih krogov in meče slabo luč na razumevanje gotovih krogov za slovenske potrebe.

Za praznik »Kristus Kralj«

priporoča

Jugoslov. knjigarna v Ljubljani

KIMOVEC FR.: »Srce Kraljevo«. Za mešani zbor in orgle. Din 1.50. Lepa in učinkujoča skladba; za ta praznik prav primerna.

PREMRL ST.: »Povsod Boga« za enoglasni in mešani zbor z orglami. Din 1.50.

Trbovlje

☉ Občina. Seja starešinstva in stavb. odseka se je vršila 11. t. m. Oddali so dela za adaptacijo Leskovarjeve hiše. Naši občinski očetje so res do brega srca. L. so dali za hišo 5000 Din več kot je sam zahteval. Čudno pa se mudi s popravili pri tej hiši, ki bo, dasi pritična, stala občino okoli 250.000 Din, medtem ko je v bližini stoječa nova Ferencčeva naprodaj za 150.000 in o tej kupitji še plenum občinskega sveta sploh ni sklepal niti je ni odobrila nadzorna oblast. — Izlivke in javne pipe pri obč. vodovodu se odpravijo, kadar se katera pokvari, vendar pa sploh ne bo več, so sklenili gospodje neopretni. Ta nesocialen sklep bo gotovo vzbudil ogorčenje med prizadetimi, ker vode si ne more vsak sam napeljati v hišo, večina so po hišah najemniki, ki bodo najbolj udarjeni, ker gospodarji imajo še večinoma vodnjake zase in ne marajo vpletati vodovoda. Posebno bo pa hudo pri rudniških stanovanjih, kjer so stare vodnjake zasuli, rudnik pa pri vseh izdatkih strahno varčuje. Upamo, da pri tem sklepu ne bo ostalo, vsaj vodovod je plačan in vode je tudi dovolj. — Občina se bo tožila za košček zemlje, na katerem stoji prizidek kaplanje. Celo poslopje je že od začetka vpisano kot last nadarbine, za prepis zemlje je občina že tudi dala dovoljenje, a sedanji odbor noče tega izvesti iz osebnih interesov nekega gospoda na ob. čini. Stroške bo seveda nosila občina! — Javno kopalnišče ozir. svet zanj je kupila občina od gospe Pravičič za novo ceno; stvar je dobra in jo vsi Trbovljanci pozdravljajo, samo da bi ne čakali tako dolgo kakor na klavnico. — Dobra letina. 11 kg težek komad pese je pridelal posestnik Dolinsek na tereziji. Nekaj izrednega za tukajšnji kraj.

☉ »Za pravdo in sree«. Dramatični odsek Kat. prosvetnega društva uprizori v nedeljo, dne 16. oktobra ob 4. uri popoldne v Društvenem domu kot otvoritveno predstavo »Za pravdo in sree«. Vstopnina je 8, 6, 4, in 2 Din. Predprodaja vstopnice v obeh konzumih.

☉ Vodovod od orožniške postaje do Sušnička gradi občina že nekaj dni. Hvalevredno je to, da

so zaposleni pri vodovodu sami vpokojeni.

☉ Nove obrti Trgovino s pisarniškimi potrebščinami je otvoril pri Tratiniku g. Jos. Hočevar iz Krškega. Pri g. Orešniku prevzame pekarno g. Pintar, slaščičar na Vodah, ki bo vodil sedaj obe obrti.

☉ Novi zvonovi v Cebinah pri sv. Planini se ne bodo blagoslovili v nedeljo, ker jih tovarna še ni izgotovila; blagoslovljenje se vrši prihodnjo nedeljo, dne 23. oktobra.

ZA JESEN IN ZIMO

kupujte Vaša oblačila pri znani, strogo solidni tvrdki
Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3.

Moste pri Ljubljani

Deklici večer v Ljudskem domu bo prihodnjo sredo t. j. 19. t. m. Vdeležba za Orlice je itak obvezna, pridejo naj pa tudi podporne članice in sploh dekleta, ki hrepene po kršanski izobrazbi.

Orliški naraščaj ima vaje vsako nedeljo dopoldne po sveti maši. Takrat se vpišejo tudi nove naraščajnice. Starši, ki niste nasprotni duhu naših organizacij, pripehite deklice v naš krog. Boljše je, da so pri nas, kakor da bi se potikale po ulicah in se kvarile v slabi družini.

Krekovi imajo prireditve v nedeljo popoldne ob štiri v »Domu«. Vstop je prost. Priddite!

Groblija pred tovarno Jadran ne more biti v ponos lastniku pač pa je v spotiko ljudem, ki hodijo mimo. Trotoar ob levi strani ceste od železnice do tovarne Jadran ni ravno vzoren, a je vendar najlepši v občini in najbolj rabljen. Pred tovarno je pa namosto tlaka kog kamenja. Lepi vrt predo travnobi, rvedgoenaxit rdgovredogoveve pred tovarno bi naredil veliko boljši utis, ako bi ga ne kverila groblija. Naj bi lastnik, ki je bil zaradi ograje v sporu z županstvom, pokazal nekoliko noblese — trme smo že dovolj videli! — in bi dal groblje odstraniti.

Uršnika

Cerkveni koncert. Opozarjamo občinstvo, da se vrši jutri, t. j. v nedeljo 16. t. m. v naši župni cerkvi 8. cerkveni koncert. Na sporedu je 16 izbranih glasbenih točk. Koncert, ki ga vodi pevovodja A. Grum, na orglah pa spremlja skladatelj A. Jobst, bo trajal približno poldruge uro. Za Ljubljanske posebnike je najprikladnejši popoldanski vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 1.17 popoldne. Povratek v Ljubljano je s postaje Verd ob 9. uri 21 minut zvečer.

Kamnik

Ljubljanski stolni pevski zbor priredi v nedeljo, 16. t. m., ob pol petih popoldne v nadžupni in dekanijski cerkvi v Kamniku koncert. Izvajale se bodo novejšje slovenske cerkvene pesmi in dr. Kimovčev veliki »Tebe Boga hvalimo«. Ravnatelj stolnega kora Premrl pa bo zaigral štiri samostojne orgelske komade.

Tržič

Prvi pevski koncert prosvetnega društva sv. Jožefa v Tržiču je privabil precej lepe pesmi željnega občinstva. Še okolica (Križe — in mislian tudi druga) je bila zastopana kljub pozni uri in neugodnemu vremenu.

Program poster: narodna kot umetna pesem s primerno se menjajočim mešanim in moškim zborom — prav po načelu pevске zveze: da mora pesem ugajati neuhodnemu ušesu, vendar pa učenega ne sme žaliti.

Takoj uvodna pesem: »Oj, poglejte ptičke« (Klemenčič) nam je mimogrede zašepetala, da so se pevci in pevke z g. pevovodjo vred prav skrbno pripravili. Lepo so poudarjali, basi bili izraziti, azozično primerno interpretirali. Na koncu smo si pa drobček prosečnega čustva več zaželeli. Soprani korajžni, samozavestni. — Druga: »Oj, z Bogom ti planinski svete« (Kalingar) nas je posebno pobozala, ne samo zavoljo skladatelja, ki smo ga imeli v svoji sredi, ognjevitno in z navdušenjem mu ploskajoč, temveč ker je našla ravno pot do srca vsled svoje strbne, občutene izpeljave od strani skladatelja kot zbora. Našo pozornost so zajeli tokrat polni, močni in globoki basi. Če se bodo s pridno vajo še nekoliko pogladili, pa si ne bomo nič več želeli. — Tretja: »Pojdem v ruce« (koroška) je udarila na našo melanholično struno. Podali so jo počasi in z občutkom, kakor je bilo predpisano. Nekoliko so silili v mf, tako, da je bila nevarnost, da bi se tihla ožotnost, ki veje iz pesmi, utegnula nekoliko zamegliti. — Prijetni za uho sta bili tudi naslednji dve koroški: »Vigred približa sec, in »Treba ni k mojej dečvi jetič«. »Juhej«, s katerim se začne prava, nas ni prav nič navdušili; v našem sruu je drugače vriskalo. Zdi se pa, da ni bila krivda pri pevcih, temveč pri pesmicah sami. Triolka in naslednji bi utegnili biti nekoliko izrazitejša. — »Zaročenka« (dr. F. Kimovec) je bila dobro nastudirana. Peli so jo že o priliki katoliškega dne v Tržiču. — »Francica« (Adamič E.) jim je nudila nekoliko koščičevih mostičkov, pa so prav srečno in uspešno prijedrali čez, začeli pa naravnost ognjevit. Je prav izrazita, tako da je v resnici z užitek poslušamo.

Prve tri je pel mešani, druge štiri moški zbor, nakar je sledil odmor. Ob tej priliki je okrož. predsednik g. Leopold Govekar podal par misli o naši pesmi ter njenem vsestranskem pomenu v kulturnem, vzgojnem in umetnostnem oziru, nekaj nših koncertnemu programu ter iskren poziv vsem zborom tržičkega okrožja, da naj smatrajo za svojo čast, da bodo gotovo nastopili v skupnem pevskem koncertu v tej sezoni.

Sledilo je naslednjih 7 pesmic, zopet 3 za mešani, 4 za moški zbor. V »Milado« (dr. B. Ipavie) so se lepo poglabili, kar uživali smo jo. Ali v tej, pa tudi sicer, lepo božajoči, neustrašeni. — Druga: »Svep ptice pojoc« (koroška) je bila začimljiva vsled svojega izrazitega, visokega tenorja. Tenoristi so se prav skrbno potrudili. Nekateri med njimi imajo kar zajemljive glasove. Fizično so imeli med vsemi glasovi najbolj utrudljivo nalogo ozirajoč se na celoten program. — Gotov del pridnosti je zahtevala tretja: »Pomlad« (Hladnik). Četverospev, ki ga zahteva sredina, bi morebiti ne bil napaden. Za spremembo bi bil zelo na mestu. Solisti bi lahko stopili spredaj. Poskusite drugič. Bas nas je v svojih hitrih končnih figurah hotel kar privzdigniti. — »Dekle, zakaj tak« žalostno (Zeleznič) je v prav iskrenem, klemen narodnem duhu zložena in bila kot taka podana. Prvi taki se nam je hotel zdeli ritmično nekoliko nesiguren. — Podobno prijeto se glaseča je bila naslednja koroška: »Kaj mi znae planina«. — Adamičeva: »Zdravica« se je izmed vseh najbolj močno glasila. Saj se pa tudi giblje malodane vsa v samem

f in ff. Jerebov: »Oj deklič« nam je bil pa tako všeč, da smo zahtevali ponavljanje, da smo si ga kot radovedna mladež od vseh strani ogledali.

Se nekaj splošnih pripomb pozitivnih kot negativnih, kakor zahteva pravičnost. Točnost, pravilo, je zelo lepa lastnost. Te je bilo premalo. Zbor šteje 18 ženskih moči in ravno toliko moških v mešanem zboru, v moškem zboru pa blizu 30. Tako številno (čez 40) že res kar respekt budi. Poudarki, intonacija, deklaracija, dinamika, agogika prav zadovoljivo, dasi jim nadaljna pot napredka še ni zaprta. Dirigent je bil ves v ljubezni do pesmi; vse kretnje so bile lepo umerjene, preje manj živahne kot preveč. Nekoliko so parkrat motili krečvito zviti prsti. Je pa lahko s svojim uspehom prav zadovoljen. Zdelo se je, da črke sse niso vsi izgovorili na koncu; najlepše je kratko in nekoliko ostro. Tudi je bilo čuti enkrat ali dvakrat, da na končnem zlogu niso vsi sledili dirigentovi gosti glede dolgotai, temveč samo nekateri. Poln se izgovori: poum.

Lep umetniški užitek so nam pripravili, želimo samo, da bi nas še katerikrat razveselili s podobnim programom, da bi razumevanje za lepo pesem (posebno še pri okoličnih) še bolj poglobili. Po pravici smemo, mislim, pričakovati, da se bo dvorana drugič še bolj napolnila, da boste pokazali Tržičani kot okoličani, da našo pesem v resnici ljubite! — Zbore, združene v tem okrožju pa zopet pozivam, da se vsi brez izjeme skrbno pripravljate. Pa nitar se ne kapricirajte samo na moške zборе,

posebno če ni glasov za to. Dobri prvi tenoristi so redka stvar, domišljavi pa pogosta. Saj v glasbenem oziru mešani zbor prekaša moškega in tudi ženski je lep, gotovo lepi kot pristilen moški. Treba je le vztrajnosti in veselja, s katerim se oborožite, da naši pesmi priborite priznanje, ki ga po pravici zaslužite. Levko.

Kočevje

Ciganska kupčija. Posestnik Jože Kropf, gostilničar pri našem pokopališču, se je spustil v mešetarenje s cigani, ki ne daleč od njega stalno bivajo, da bi zamenjal svojega konja s čilim, dasi precej oglatim in suhim konjičkom, ki je bil last ciganov. Zamenjava se mu je posrečila. Ves vesel, da se je na tako lep način znebil svojega mršavega konja, je povedel novega v hlev in ga lepo zaprl. Toda zelo dobro bi storil, če bi ga imel vsaj par tednov zaprtega. Ko ga je namreč drugi dan spustil na pašo in je bil konj na svobodi, jo je ta, spominjajoč se starega gospodarja in lahkega življenja, ki ga je pri njem imel, lepo ubrisal nazaj k njemu. Cigan ga je bil seveda vesel in je hitel, da napravi še naprej lepo kupčijo. Tako ga je zopet prodal in kmalu je dobil konj tretjega gospodarja. Pravi lastnik ga je dobil sedaj nekje v bližini Žužemberka. Zadeve pa seveda še ni konec.

Znižanje obresti. Načelstvo hranilnice in posojilnice je znižalo obresti za kredite v tekočem računu od 12 na 10 odstotkov.

Kulturni pregled

Ljubljansko gledišče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sobota, 15. oktobra: HLAPEC JERNEJ in njegova pravica, drama. Premijerski abonma.

Nedelja, 16. oktobra: UKROČENA TRMOGLAVKA, komedija. Izven.

Ponedeljek, 17. oktobra: IDEALNI SOPROG, igra. Red D.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sobota, 15. oktobra: FAUST, debut gđ. Vere Majdičeve. Red C.

Nedelja, 16. oktobra ob 15. uri: ORLOV, opereta. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 17. oktobra: Zaprt.

Nedelja v Narodnem gledališču. Popoldne ob 15. uri se poje elektna opereta »Orlov« kot izven predstava po znižanih ljudskih cenah. Zvečer pa se ponovi v dramj Shakespearjeva komedija »Trmoglavka«.

Opera sezona.

Po predsezoni in dveh prvih predstavah redne sezone žal še vedno ne moremo poročati o novitetah, kakor je to mogel naš g. dramski referent. Predsezona je dala le dve Verdijeve operi, ki ju zna glasbeno manj ambiciozno občinstvo že na pamet, redna sezona pa doslej le še starega Fausta in še enkrat Traviato.

In vendar izgleda, da je v naši operi marsikaj novega. G. arhitekt Kregar, ki ga je ob nastopu intendanturo složno odklonila celokupna naša kritika, o katerem pa so vseeno pisali — hrvatski in srbski listi, da je »ljubljenec« slovenskih gledališčnih, posebno igralskih krogov, ni več ljubljenec teh »krogov«, ki so se vlekli zanj, zabavljaje nad »to vražjo kritiko, ki se ne zastopi na teater«. Deloma je tem »krogom« treba razočaranje privoščiti. So tu očitki zoper nerodno gospodarstvo, ki odbija umetniške kvalitete, da se ob začetku operne sezone nimamo — ne primadone, ne postenege junakega tenorja, samo balet pa dober. Kako je s plačami in dokladami itd., ne vemo, slutimo le iz objavljenih protestov »združenja« igralcev, da ti niso zadovoljni z g. Kregarjem. Kritika še vedno vztraja na stališču, naj Kregar čimprej napravi mesto sposobnejšemu, govori se že o novih kandidatih.

Treba torej z eno besedo reči, da se je operna sezona klaverno in s klavirnimi izgledi začela. S čedalje večjo tehtnostjo se uvlečljiva zahteva po zmogljem vodji ali po reformaciji kompliciranega sistema uprave. Vse to je zopet odvisno od sprejetja nekih gledališčnih zakonskih osnutkov, ki so baje že davno bili dovolj »uležani«. Mi še vedno mislimo, naj bi morda oblastna skupščina dobila v roke teater in ga zreformirala nekako, da bo zmogel svojih nalog. Pojavljajo se celo mnenja, da bi teater z izgubo mesta upravnika nič ne izgubil, ker se vedno ostane tu dovolj ravnatelj in tajnikov, katerih eden bi prevzel potovanja v Beograd, ki so menda poglavito delo upravnika. Reducirajte pri glavi, ne pa pri umetnikih!

Vsekakor, opera, ta otrok idealizma baroka in romantike — danes nima več nekakega rison d'etre, po kakršnem se vpraša moderni materialist, realist itd. in zato hira. Čedalje več inteligence vidiš med operno predstavo sedeti v — kinu! Pa povsod je tako, ne samo pri nas!

Edino novost, ki jo je prinesla predsezona in začetek redne sezone, so bili štirje gostje: soprana Davidova-Slatin in Karolyjeva in tenorja Gospodinov in P. Burja. Karolyjeva je absolvirala v Trubadurju kot Leonora menda prvi poizkus na odru. Ima nekaj dramskega naleta in precej tehnično, zlasti v višini polnodoneč glas, ni pa še vajena igrati. Davidova, nekdanja splitska primadona, je pela v predsezoni Violetto in Traviatti in začetkom sezone, pri otvoritvenem Faustu Marjeto. Doslej je pokazala neke tehnične in glasovne kvalitete, dasi ne več čisto sveže, nekam zunanjno, negloboko občuteno igro in ne vedno enako prepričujočo pevsko-izrazno dramatiko. Ima pa koloraturno nekaj sposobnosti in zna učinkovati z gibkostjo in barvo glasu v višini in nižini.

Bolgarski tenor g. Gospodinov (Trubadur) je menda že angaziran. Je lirichen tenor, ki je doslej pokazal le skromnejše dramske kvalitete. Burja (Alfredo) je naš znanec izpred par let. V Mariboru je nastudiral že precejšen repertoar in precej napredoval. Glas ima res šibek, toda že močnejši od prej, naj bi ga še očistil šunnih primesi v nižji legi. Je lirik, igralski se je precej potrudil.

To so gostje. Med solisti, ki so že od prej člani naše opere, omenjamo na prvem mestu umetnika Holodkova, ki je pel z izredno dramatskim poudarkom in res zmagovito, čustveno za seboj potegujočo pevsko-izrazno in igralsko prepričevalnostjo, deloma psihološko globoko Valentina v Faustu in starega Germonia v Traviatti. Banovec je pel Fausta kakor smo od njega sicer vajeni — če bi dobil nekaj dramskega akcenta v svojo sicer samo lirčno pevsko interpretacijo in se poglobil v igro, bi nemara rešil tenorsko krizo! Rumpfjev Mefisto je hotel biti v nekih ozirih originalen, pa ne z velikim uspehom. Gospa Thierryjeva je v Trubadurju zopet pokazala svojo kvaliteto, od ostalih pa so sodelovali g. Šubelj (Wagner), Janko in Mohorič, ga. Polič, Ribičeva deloma v prid.

Malo je to, malo. Ogromna pažnja, ki je je bil deležen balet v Faustu z novoangaziranimi Vlkom in Wlaskivom, ki sta se trudila biti »moderna« — ni kdovekak poživil začetka sezone. Rajši bi videli zmoglo primadono in pošten, močan vodilni tenor, kot pa razkošje z baletom. Toda ne sodimo dneva pred nočjo. Bomo videli, kaj nam prinese sezona, ko pride pošteno v tir. Ob ljubili so nam letos veliko.

Mariborsko gledišče

Repertoar:

Sobota, 15. oktobra ob 20. uri: REVIZOR. Ab. A. Nedelja, 16. oktobra ob 20. uri: BAJADERA.

Glasba

Koncert Jana Kubelika.

Snoči, 14. t. m. je bil v Unionu koncert enega najbolj popularnih čeških goslačev, slovitega Jana Kubelika. Ime goslača je privabilo silne množice poslušalstva, ki je malone do gnječe zasedlo veliko dvorano.

Program je vseboval Kubelikov Violinski koncert v b-duru, Beethovnovno drugo romanco (F), en Bachov Preludij za violino-solo, dalje Saint Saensovo Introdukcijo z Rondo Capriccioso, Paganinjevo Palpiti I in Motto perpetuo. Kubelika kot skladatelja doslej še nismo poznali. Koncert v B-duru št. IV. ima tri stavke. Prvi je nekaj Allegro capriccioso ali kaj, drugi v tragičnem Andante spominja na žalno skladbo, tretji je menda Presto ritmičnega značaja. Skladba označuje stilno akordično homofoni impresionizem, ki čisto ubere nekak francoski, debussyjevski ton; polna je domislevok in nekam menj pregledno komponirana v proste neoromantične stavke. V ostalem Kubelik kot komponist misli, če ga sodimo po tej skladbi, ne bo doživel tolikoga glasu kakor kot goslač. Ostali program: Znana Beethovnova romanca, temperamentalni, motivično in ritmično izraziti Saint Saensov Rondo, za slavne virtuozce običajni Paganini in ker je goslač krepko aplavdirajoči publiki še navrgel: Schubertov sentimentalni Ave Maria na G-struni, nekli mislim Sarasate (Nechez?) in variacijo na Surafan (Wieniawski?) — ni bil baš za nas zelo nov ali izredno visokokvaliteten ali moderno-vzpodbuden. Lažji Beethoven in Bach sta prišla na program morda le radi imena. Bil pa je ta program, z malo izjemo skoro bolj program goslača, ki hoče briljirati z virtuoziteto: flageoletnih, težkih prijemov, pasaj in dvojemk in mrgoleto, efektne skladbe, barve, dosežene z umno lokovo tehniko so storile svoje, obilnatni Palpiti so povzročili silen aplavz.

Umetnostno nam Kubelik ni kdovekak prinesel. Ne rečem, da bi bil zgolj hladen virtuos; Saint Saens je dal s temperamentom, Beethovna klasično in Bacha razvil brez napačnega sentimenta, Schubert je imel svojo romantično toploto, toda prodril vsaj je pri nas z bravuro in tehnično fineso in skrajno intonacijsko sigurnostjo, v čemer nam je tako zelo imponiral tudi njegov rojak PHoda. Zgolj kot umetniki pa so nam Zikovec (če dovoljeno merilo s kvartetom?) globlje segli in vedno več vsebine, originalno prečutene prinesli. Več o Kubeliku — prvič sem ga čul — še ne upam reči.

Knjige in revije

Gogolj: Revizor. Komedija v petih dejanjih. Preložil Ivan Prijatelj. V Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 20 Din.

Podeželski odri se vedno pritožujejo, da nimajo pripravnih veseloiger za igranje. »Revizor« je klasična veseloigra, ki ima poleg neoporečne literarne vrednosti tudi vse ono, kar zahteva občinstvo od igre vesele vrste. Značajni so vsi humoristične kabinete slike, ki prekipevajo neprisiljene, naravne in resnične komike. Tu najdeš komiko značajev, ki so orisani nedosežno mustersko, kakor jih je zmogel samo še Moliere. Situacijsko komiko najdeš v vsakem prizoru in besedne komike tudi ne manjka. — V nekem ruskem mestu, kjer evete korupcija in vseh polih javnega uradovanja v brezprimerno bobotnih cvetovih, strahujejo revizorja, carskega odposlanca. Njihov trah vidi v nekem pustolovcu revizorja. In sedaj temu namišljenemu revizorju leži vse mesto pod nogami in dajejo mu bogate podkupnine, da bi pri reviziji zatisnil vsaj eno oko. Revizor se hitro vnišil v vsiljeno mu vlogo in oskubi vse honoracije. Končno pobegne falsi-revizor in ko je vsa čedna družba radi tega konsternirana, pride orožnik in naznani prihod pravega revizorja.

Ta igra nudi vsakemu igralcu toliko prilike udejevovanja, da lahko trdimo, da je vsaka vloga prvovrstna. Odri, ki razpolagajo s komiki, bodo z velikim uspehom segli po tej igri, ki bo polnila gledališče, ker se bo vsak do dobra nasmejal. Igra ne zahteva niti drugih kulis, kakor sobnih, niti oblek historijskih, ker je lahko tudi v moderni noši uprizorljiva.

Jezik prevoda je prvovrsten in kar da knjigi še posebne vrednosti, je krassen literaren tvoj univerzitetnega profesorja dr. Prijatelja, ki obširno opisuje življenje in delo velikega Rusa Gogolja in razloži glavne osebe, ki nastopajo v igri.

»Revizorja« priporočamo vsem onim odrom, ki zahtevajo dobre in vro zabavne veseloigre. Ne bo jim žal, zadovoljni bodo igralci, gledalci in društvena blagajna.

Volitve v Zbornico za obrt, trgovino in industrijo v Ljubljani.

Dostavljanje. Za volitve v zbornico TOI, ki se nastavlja na 30. oktober se začne razpisovati v kratkem glasovalne listine. Odposlane morajo biti v smislu naredbe vse vsaj 20. oktobra iz Ljubljane.

Glasovalne listine za obrtni odsek so rdeče, za trgovski odsek pa modre barve.

Vsak volivec prejme priporočeno in proti povratnici glasovalne listine po pošti na svoj naslov. Opozorjamo zlasti tiste kraje, kjer selški pismošne ne dostavljajo, naj gredo volivci gotovo po te glasovalne listine na pošto. Izkažejo naj se s kako izkaznico, ki izpriča njihovo identiteto. Zadostujeta tudi dve pričji, ki jih pozna poštni uradnik. Preteklo leto se je zgodilo mnogo zlorab pri dostavljanju priporočenih pisem. Prepričani smo, da bo poštna uprava storila vse, da prepreči zlorabe, toda na zagrizenost iz demokratičnih vrst, ki sede po poštinih uradih in so obenem najhujši agitatorji za Zerjavovo stranko, je le treba največje pozornosti. Vsako zlorabo takoj sporočite našim zaupnikom in našim tajništvom.

Prosimo vse somišljenike, da se zavzamejo za to, da prejme vsak volivec listine pravočasno.

Glasovalne listine. Vsak volivec prejme v pošiljki zbornice: glasovnico, izkaznico in dve kuverti (ovoja). Vse te listine so za obrt rdeče, za trgovino modre. Vse so tudi opremljene z uradnim žigom. Na izkaznici so tudi nekatera navodila za volitev. Nobene teh listin se ne sme izgubiti. Vsako je treba uporabiti. Če kdo izkaznico izgubi, more dobiti na zahtevo duplikat.

Izpolnjevanje glasovnic. Na glasovnico se lahko napiše ali natisne imena kandidatov. Lahko pa se glasuje tako, da se prilepi na glasovnico natisnjena kandidatna lista. To bo tudi najbolj pripravno in priporočljivo.

Poudariti je treba to-le: Glasovati je dopustno samo za kandidatno listo, ki je potrjena. Glasovnica, na kateri je zapisano še kaj drugega nego potrjena kandidatna lista, je neveljavna. Nobene sebede se ne sme napisati na glasovnico. Imena, zapisana na glasovnici ali na natisnjeni kandidatni listi, ki je prilepljena na glasovnico, se morajo popolnoma ujemati z eno izmed potrjenih kandidatnih list. Sicer glas ne velja. Glasovnica, na katero je nalepljen več kandidatnih list, izgubi veljavnost.

Na te stvari naj naši somišljeniki natanko pazijo, da ne gre noben glas v izgubo.

Da dobe naši somišljeniki natisnjene kandidatne liste, poskrbimo pravočasno.

Kaj storite, ko je glasovnica izpolnjena? Na glasovnico torej prilepite natisnjeno kandidatno listo. Nato denete tako izpolnjeno glasovnico v malo kuverti, ki ima napis »V to kuverti se sme vložiti

samo glasovnica. Če se vložijo še kaka druga listina ali več glasovnic, so vse glasovnice neveljavne.« — Pazite torej, da denete v malo kuverti samo z natisnjeno kandidatno listo izpolnjeno glasovnico. Nato malo kuverti zaprete.

To malo kuverti denete na to v večjo kuverti z napisom: »Volilni odbor zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.« Zraven denete v to kuverti izkaznico. Samo izkaznica in zaprta mala kuverta z izpolnjeno glasovnico smeta biti v večji kuverti. Nato večjo kuverti zaprete. Oddaste jo na pošto rekomandirano (priporočeno). Poštnina in »priporočeno« ne stane nič. Vse te pošiljke so oproščene poštne taks. Zato, da je oproščena poštnina ima kuverta napis: »Volilni odbor zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani prosto poštnine in drugih poštne taks.«

Poudarjamo, da so vse glasovalne listine uradne. Tudi kuverte. Zato se sme vse glasovnice in izkaznice poslati le v tej uradni kuverti. Če se volivno pismo ne pošlje v uradni kuverti, glas ne velja.

Glas tudi ne velja, če bi bilo v enem pismu več izkaznic. Če je v enem pismu več glasovnic, so vse glasovnice neveljavne. Glas tudi ne velja, če ni priložena pismu volivna izkaznica.

Somišljeniki. Na vse to je treba natanko paziti.

Kdaj odpošljete glasovnice volivnemu odboru? Zadnji dan volitev je 30. oktober. Kar pride do tega dne ob štirih popoldne v roke volivnemu odboru je veljavno, drugo je zamujeno. Pošljite torej takoj. Vsaj 28. oktobra naj bo vse na pošti. To je zadnji termin.

Zbiranje glasovnic. Če kdo ne ve, kako bi izpolnil vse glasovalne listine, naj mu to izvrši kak drug naš somišljenik, ki more zanj oddati kuverti tudi na pošti. Glavno je, da je vse v redu izvršeno. Somišljenike prosimo, da stopijo do vseh volivcev in zbero glasovnice, da ne gre nobena v izgubo.

Pazite na nasprotnike. Nasprotniki bodo begali volivce z vsemi mogočimi izmišljotinami. Prosimo poučujte in pojasnjujte. Demokratiška klika, ki ubija naše gospodarstvo, mora izgubiti svojo moč povsod, tudi v zbornici za trgovino, obrt in industrijo.

Vsak kraj naj pokaže, da je naš — vselej. Na vsakogar pazite, s kom voli. Slepomišenja ne dopustite.

Vsi na delo za sijajno zmago!

Kandidatne liste bodo v par dneh vložene. Takrat jih pričakimo. Nosilec liste v obrtnem odseku bo g. Ivan Ogrin, stavbenik v Ljubljani, v trgovskem odseku g. Ivan Jelačin ml., trgovec v Ljubljani.

Pazite, da se kulise na vas ne podro!

KDO JE ZIDAL ZBORNICO. — SDS PROTI STANOVANJSKIM HIŠAM IN — SLUGAM. — V KAJ SE VMEŠAVA ZVEZA INDUSTRIJCEV. — JUGOSLOVANSKA TISKARNA JE ZA »NAROD« PREPROSTA OBRT. — ZOPET LE OSEBNI BOJ. — PO VZGLEDU »JADRANSKE BANKE« NAJ GREMO.

Izza kulis hoče voditi »Jutro« boj proti Jelačinu in Ogrinu. Čisto naravno, ker odkritost in stvarnost pri tej gospodi nista doma. Tiste pa, ki streljajo izza kulis, bi samo na to opozorili, naj pazijo, da se kulise prej ali slej ne prevržejo nanje. Skrbeli bomo, da bodo kulise, ki padejo, ne samo razkrinkale zakulisne igralce, ampak da bodo dobili tudi zasluženo »pohvalo«.

Gg. Ogrin in Jelačin, ki sta postala pomovno tarči, v kateri strelja »Jutro«, ker ne ve, kako bi sicer zakrilo pogubno delovanje gospode, ki stoji »Jutro« tako blizu, sta te toče praznih besedi že zelo navajena. Ne v obrambo g. Jelačina ali g. Ogrina, ampak v obrambo resnice moramo ugotoviti te-le stvari: Palača zbornice se je povzpirla po načrtih najboljšega arhitekta v naši državi. Če je bil kdo dolžan prinesiti tri-but slovenski umetnosti, se take dolžnosti reprezentančno poslopje slovenskega gospodarstva ni moglo odteti. Če je delo posrečeno, naj vpraša vsako tiste, ki hodijo občudovat arhitektovo umetnost. Ugotovljamo, da piše proti stanovanjski hiši, ki jo gradi zbornica, list samostojnih demokratov, ki so tako ponosni na svojo zmago 11. septembra v prestolici Slovenije! In ti krogi iz same zagrizenosti danes ne privoščijo Ljubljani nove stanovanjske hiše! Zanimivo je, da v boju za gospodarsko institucijo napadajo celo zbornične sluga. Kaj res ta visoka gospoda vidi nevarnost za naše narodno gospodarstvo, če bi kak sluga dobil nagrado za svoje posebno delo? Vsaj takih stvari ne vlačijo, če ste dostojni, v dnevno borbo. Ali naj začnemo prereševati vse uradništvo v tej zbornici? Če misli, gospoda okrog »Jutra«, da je to potrebno, lahko začnemo. Komu naj bi bilo to v korist, res ne vemo. Začnemo pa lahko že jutri! Gospodarski krogi v Sloveniji pa bodo z lahkoto uvideli, kje se vodi pošten boj, kje pa nepošten. Zato gremo mi z vso mirnostjo v to volivno bobro, ker vemo, da končno vselej zmaga poštenje.

Najprej je bilo razbito posvetovanje z delegatom ministrstva, zdaj pa zveza industrijev, oziroma nekateri iz sedanjega vodstva točijo mače solze. — Zveza industrijev sedaj napada uredbo.

Zveza industrijev je smatrala za potrebno, da z okrožnico napade sedanjo uredbo o reorganizaciji in volivnem redu zbornice TOI. Napad in način, kakor se je izvršil, je stvar okusa, ki ga seveda nikomur ne moremo predpisovati. Nikakega razloga nimamo, da bi branili uredbo v njenih podrobnostih. Predobro nam je znano, kako se je skušalo obiti finančni zakon, ki je odpravil kategorije. Nastala je po zaslugi intrig gotovih krogov uredba s cenzusom za pasivno volivno pravico, ki niti od daleč ne odgovarja slovenskim gospodarskim razmeram. Naj bi gospoda raje mirovala, namesto, da je intrigirala, pa bi danes ne imela zadreg, o kateri govori. Ugotoviti moramo ob tej priliki, da je minister za trgovino poslal v Ljubljano svojega odposlanca, da se pogovori o podrobnosti te uredbe z gospodarskimi krogi v Sloveniji, da so mu pa ti malone razbili posvetovanje in tako onemogočili, da bi se določil za Slovenijo primeren cenzus, če bi bil sploh kateri potreben. Predno gotovi krogi napravljajo nepotrebne korake iz sovraštva do SLS in njenih institucij, naj raje pomislijo, da se more vsaka zahrbtna igra enkrat maščevati. Kdor je danes v zadregi, naj si vzame nauk, da bo drugič drugače postopal.

Volivna komisija dela točno po uredbi, »Narod« in »Jutro« pa jo psujeta in očitata nezakomitost. — Samo demokratiški zavodi naj imajo volivno pravico. — »Narod« je v lažnjivosti prekosil samega sebe. — Demokrati so razbili sporazum.

»Jutro« in »Slovenski Narod« sta se oglašila v boju za Zbornico TOI. Sedaj bo klerikalcev konec. In ker so gospodje, ki so upropastili Jadransko banko, Slavensko banko, ki se danes cedje sline po Mestni hranilnici ljub-

ljanski, ki so oškodovali razne denarne zavode na Slovenskem za milijone, nadvse pošteni ljudje, je seveda borba gospodarskih krogov, ki so proti tem pošteni, po »Jutro« nepoštena borba. Mi v doedanem volivnem boju nismo še nikogar napadali, nismo blatili nobene osebe, ampak smo samo mirno ugotovili, da gre boj resnih gospodarskih krogov na Slovenskem za tem, da se stere vplivnih krogov, ki neprestano hvalijo demokratiško kliko, uničevalko slovenskih gospodarskih podjetij. Z osebnim blatenjem sta začela »Jutro« in »Slovenski Narod«. Na to polje se seveda mi ne moremo spustiti. To prepuščamo gospodi. Ugotovili pa bomo v tej nam vsiljeni borbi stvari, ki gotovim krogom ne bodo prijetne. Če hočete boj, se ga mi nikdar ne ustrašimo. Tega naj se gospoda okrog »Jutra« temeljito zaveda.

Za danes ugotovimo samo par stvari, da vidi slovenska javnost, na kako ogaben način sta začela »Narod« in »Jutro« boj za eno najvažnejših institucij našega gospodarstva. »Narod« ugotavlja: »Volivna komisija je pričela odbijati reklamacije trgovcev in obrtnikov proti izrečnim navodilom ministrstva za trgovino in industrijo. Ravno tako »Jutro« debelo podčrtava, da komisija prezira navodila ministra za trgovino. In vendar je volivna komisija prekršila? Uredba izrečno navaja kreditne zadrage kot tiste, ki imajo volivno pravico. Nikjer v uredbi ne berete, da bi smeli voliti samo mestni kreditni zavodi, ne pa tudi oni, ki so na deželi. »Jutro« se zaganja proti Kmetijski posojilnici in Radovljici. Ali je ta v kakem oziru slabši kreditni zavod kakor Mestna hranilnica v Radovljici? Ali kot tretji denarni zavod v Radovljici, pri katerem ima besedo krog demokratov?

Zakaj se »Narod« naravnost laže, da je Jugoslovanska tiskarna v obrti in ne v industriji, kamor spada, res ne vemo. Ali ima slovenske gospodarske kroge za tako neumne, da morejo verjeti tako bedastočo, če se bere v naprednem listu? S tem pač najbolje priča to časopisje, kako malo ceni svoje bralce iz gospodarskih krogov.

Tudi o pogajanjih za sporazum ne more poročati nasprotno časopisje po resnici. Ali so naši krogi bili tisti, ki so sporazum prepredili? Prepredila je sporazum tista gospoda, ki je neprestano upala do zadnjega časa na demokratiški blok in mislila, da bo dosegla zistiranje volitev in komisarija pri zbornici po svoji volji. Sedaj, ko so vse te zaku-

risne borbe samostojnih demokratov ostale brez vsakega uspeha, sedaj postuša ta gospoda lomiti kopja proti SLS in proti gospodarskim krogom, ki bijejo boj proti gospodi od Slavenske banke.

Kadar so slovenski samostojni demokrati vlačili v javen boj gospodarske institucije, so vselej strašno škodovali slovenskemu gospodarstvu. Zgled Jadranske banke ne bo tako hitro pozabljen. Ne bodo pozabljene tako hitro razne nacionalizacije na papirju. Sedaj hočejo oškodovati naše narodno gospodarstvo v boju za Zbornico TOI. Naj bodo prepričani, da je gospodarskih polomij že toliko, da je izmodrilo tudi marsikatero SDSarja. Boj pa, ki nam ga vsiljujete, sprejmemo! Šanse in dejstva poznamo mi in — VI.

Danes obhaja gosp. Alojzij Oblak na Viču trojni jubilej. G. jubilar obhaja 25letnico poroke, obenem pa 30letnico, odkar deluje kot odličen član pri cerkvenem pevskem zboru Vič-Glince. Istemu zboru je jubilar že 15 let neumorno delujoči predsednik. Iskreno častitamo!

Sport

SPORED OLIMPIJSKEGA DNE

Jutri, 16. oktobra se vrši po vsej državi olimpijski dan. Namen tega dne je propagirati idejo olimpijskih iger, vzbujati v naši državi zanimanje za to največje svetovno tekmovalno narodov in zbrati podporo za udeležbo naše države na zimskih olimpijskih igrah v St. Moritzu in poletnih olimpijskih igrah v Amsterdamu, oboje v l. 1928.

Program v Ljubljani je določen sledeče: Dopoldne: Start in cilj kolesarske dirke na Aleksandrovi cesti ob Bleiweisovi cesti. Početek starta ob pol 9. uri zjutraj cilj ob tritretju na 10. uru. Točno ob 11. ure manifestacijski obhod sportnikov z velesojima. Sprevod gre po sledečih ulicah: Gosposvetska cesta Dunajska cesta, Masarykova ulica, Miklošičeva ulica, Marijin trg, Stritarjeva ulica, Mestni in Stari trg, Sv. Jakoba trg, Čojzova ulica, Vegova ulica, Kongresni trg, Aleksandrova cesta pred Opero.

Pred Opero se razvrste sportniki, kjer jih pozdravijo z opernega balkona predstavniki javnih oblasti, na kar se vrši ob tam razhod.

Popoldne se vrše vse prireditve na igrišču SK Ilirija in prične ob pol 14. uri. Odigra se hazena tekma, nogometna predtekma in tekma Ilirija:Primorje. V odmorih se razvrsti nekaj lahkoatletskih točk in 1 težkoatletski točka. Lahkoatletski nastopijo v disciplinah 4x100 m, 800 m, 1500 m ter skoku ob palci.

V času sportnih prireditev se bodo prodajali po ulicah olimpijski znaki po 2 in 10 Din ter prosimo občinstvo, da jih v korist olimpijskega fonda kupi.

Vsi sportniki za olimpijsko propagando! Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji.

SMUCARJI SK ILIRIJE.

Pozivamo Vas, da se odzovete pozivu našega Saveza ter se polnoštevilno udeležite manifestacijskega obhoda, da pokažemo jakost naše sekcije. Dolžnost nas veže, da manifestiramo obenem za lep smučarski sport. Pridejo naj smučarke in smučarji in naraščaj točno ob 10. uri na velesojmski prostor. Kdor ima dres v dresu in s smučmi, sicer v civilu. Smuk! Sekcijsko načelstvo.

CLANOM MOTOKLUBA »LJUBLJANA«.

Odbor pozivlja in prosi vse člane, da se s gurno udeležijo poverke na Olimpijski dan dne 16. t. m. z klubovim znakom in zastavico. Zbirališče na velesojmskem prostoru ob pol 10. uri.

Odbor.

JUTRIŠNJE SPORTENE PRIREDITVE V LJUBLJANI.

Glavna prireditve nogom. tekma Ilirija:Primorje. Razpored jutrišnjih sportnih prireditev za Olimpijski sklad je sledeči:

Ob 8. kolesarska dirka Ljubljana—Vrhnik—Ljubljana; start in cilj na Aleksandrovi cesti, cilj okrog 10. ure, popoldne na sportnem prostoru SK Ilirije.

Ob 13.30 hazenaka tekma Ilirija:kombinirani team; ob 14.30 prvenstvena nogometna tekma Heros:Slavija;

ob 16. nogometna tekma Ilirija:Primorje.

V odmorih med posameznimi tekmami se absolvirajo nekoliko popularnih lahkoatletičnih in težkoatletičnih tekem in sicer tek na 200 m, štafeta 4x100 m, 1500 m, met kopja in vlečenje vrv. Zanimanje širše publike za ta pestri program bo brez dvoma veliko, osobito privlačna bo tekma med nogometnima moštvoma Ilirije in Primorja, ki obeta ne samo dobro, temveč tudi skrajno napeto igranje.

S. K. Jutram. Za nedeljski olimpijski obhod določam, da uredita za l. moštvo kapetan Bončina, za mladinsko moštvo kapetan Logar P. vse potrebno za nastop moštev v smislu objave LNP. Načelnik.

SK Ilirija — nogometna sekcija. — Članstvo nogometne sekcije se opozarja na važne objave v članski knjigi in kavarni »Evropac« in na oglasni deski in garderobi. Istotam so razvidne odredbe za Olimpijski dan in postava moštva. — Načelnik.

NOGOMET NA OLIMPIJADI.

Priglasila za nogometno olimpiado so se pričeli 27. maja. Rok ni še potekel in vendar se je pri holandskem olimpijskem odboru oglašilo že vse polno udeležencev, in ima odbor že precej dober pregled. Zadnjega olimpijskega turnirja, leta 1924, se je udeležilo 24 držav, za turnir bodočega leta jih je pa že dosedaj 24 priglasenih. Predtekme bodo morali preložit najbrž v Haag in v Rotterdam. Samo iz Amerike se je priglasilo 8 moštev; dalje računajo na Švedsko, Norveško (se je torej boljše), Litva, Estonsko, Nemčijo, Holandijo, Belgijo, Francijo, Luksemburško, Irsko, Spanijo, Italijo, Jugoslavijo, Švico, Rumunijo, Bolgarijo. Gotovo bodo pa prijaviili svojo udeležbo tudi še Egipt, Kanada, Japonska, Češkoslovaška, Rusija(?) Glede prijav Avstrije, Ogrske, Finske in Anglije si ne dela odbor nobenih iluzij; te države so v ostri opoziciji proti sklepu Mednarodnega olimpijskega odbora, ki dovoli amatersko odškodnino za zrugubljeno plačo. Kakor zmeraj se bo pa gotovo tudi sedaj število udeležencev skrilo dosti pod prijavijeno število.

O igravnem sistemu se še niso dogovorili, a bodo pridržali najbrž dosedanj način srečanja, po izločitvi prav slabih tekmecev. Ko bo na ta način dosežena številka 16, se bo šele prav za prav začelo. Tisti, ki bodo zrugubili predigre, bodo v ločenih skupinah tekmovali za tretje in četrto mesto. Pokalnii sistem bo podlaga vseh bojev.

Število udeležencev zahteva preložitve nekaterih rund na igrišča klubov. Klubi računajo že danes s tem in so začeli igrišča preurejati. Rotterdamska »Sparta« bo zgradila novo tribuno in bo razširila igrišče, drugi klubi gredo za njo. Vse kaže, da delajo Holandi in veliko temeljitostjo na to, da bo nogometni olimpijski turnir dobil lep okvir in da bo izkazal tudi lep — denarni uspeh.

MYERSOV SEZNAM.

Wallis Myers je med prvimi avtoritetami tenisa. Vsako leto sestavi seznam desetih najboljših igrav in desetih najboljših igravcev, in dajo njegovemu seznamu prednost pred vsemi drugimi. Letošnji seznam je tale:

Dame: 1. Helena Wills (Amerika); 2. Lili Alvarez (Spanija); 3. gna. Ryanova (Amerika); 4. ga. Malloryjeva (Amerika); 5. ga. Godfree (Anglija); 6. gna. Nuthallova (Anglija); 7. gna. Heine (Južna Afrika); 8. gna. Fryjeva (Anglija); 9. Kea Bovmann (Holandija); 10. ga. Chapinova (Amerika). Torej štiri Američanke, tri Angličanke, ena Španka, ena Holandka, ena Jugoslovianka. Tudi Tilden da prvo mesto Heleni Willsovi, a je ne postavi v vrsto, temveč izven vrste, kot razred zase; daleč zadaj pride šele vrstni red.

Gospodje: 1. Lacoste (Francija); 2. Tilden (Amerika); 3. Cochet (Francija); 4. Borotra (Francija); 5. Alonzo (Spanija); 6. Hunter (Amerika); 7. Lott (Amerika); 8. Hennessey (Amerika); 9. Brugnon (Francija); 10. Jan Kozuluh (Češkoslovaška). Ta seznam je čisto nekaj drugega; pojavijo se Francozi, in sicer kar štirje. Štirje so Američani, en Španec in en Čeh. S Koželuhom mestom jih mnogo ne soglašajo.

Gospodarstvo

Provenienčni zakon za hmelj.

Zalce, 14. okt. 1927.

Vsi prizadeti čimtelji hmeljarjev, trgovci ter državna oblast, so si v tem edini, da je treba zaščititi važen naš izvozni predmet hmelj, tako proti neregularni trgovini kakor tudi bolj vrste hmelja proti manjvrednim. V tem so si vsi edini, kakor je bilo videti na posvetovanjih v Celju ter Belgradu.

Naziranja pa gredo narazen, kar se tiče označbe (signiranja) hmelja slovenskega ozemlja. Tu imamo predvsem tezo poljedelskega ministrstva: Bodimo vsem pravični ter imenujmo hmelj najbolj naravno in dejanskemu stanju odgovarjajoče »Slovenski hmelj«. Temu naziranju pa se je uprlo Hmeljarsko društvo, poudarjajoč med drugim tudi dejstvo, da ima društvo oz. Hmeljarna že izza predvojnih časov vpisano znamko »Južnoštajerski — savinjski hmelj«. Ker je vsak vztrajal na svojem stališču, je zadeva padla v pozabo na silno škodo savinjskih hmeljarjev, kot se je to leto izkazalo.

Savinjski hmeljarji pa zahtevajo, da se upošteva predvsem obče nmanje prizadetih ter da se glasi edino pravičen naziv »Savinjski hmelj«. Dokler smo navezani pretežno na nemška tržišča, bodo morali pridelati še nemški naziv hmelja poleg. Potem bi se zaznamoval naš hmelj sledeče: »Savinjski hmelj — Samtaler Hopfenc«. Naziranje hmeljarskega društva zavračajo savinjski hmeljarji, ker ne poznamo več štajerske, ker vključuje to ime »južnoštajerski« večino novih hmeljarjev s tako različno kvaliteto, da ima s savinjskim hmeljem skorajno le ime hmelj. Letošnje šolo z novimi hmeljarji nismo zastopali naredili, tako da vemo, da ne gre teh izrazov metati skupaj. Nadalje je nepobito dejstvo, da tvorijo kvaliteto kake vrste hmelja le geografsko-geološki pogoji. Ti so zračnost, solčnost, povetrnost, vlaga, toplota ter sestava zemlje, predvsem humoznosti in višinske razmere. Te pogoje pa imamo le v savinjski dolini ugodno vezane, radi česar zamore le savinjska dolina producirati do gotove mere enakomerno blago. Poglejte poleg savinjskega n. pr. pohorski hmelj, ki je kot iz granita, pa hmelj iz ozkih dolenskih dolin, ki leži na papirju kakor puh. Če teh naravnih tvorilcev ni dovolj, je zastoj vse prizadevanje pridelati dobro blago. Vsa vnema novih hmeljarjev je zastoj, ker morajo izginili, saj smo tekmo desetletij slično slučajje že doživeli. Poleg tega je temelj zaščitnega zakona gotovo zahteva zakonodajalec, da se označenemu je lepo obrano, dobro in pravilno suho blago, česar pa po letošnjih izkušnjah od novih hmeljarjev še tako kmalu ni pričakovati. To bi bili glavni razlogi savinjskih hmeljarjev, da se naziv »južnoštajerski« v predlogu Hmeljarskega društva črta, da ostane le »Savinjski hmelj«. Ker krije izraz »Slovenski hmelj« še večji okoliš in še večje kvalitete razlike, pade ta predlog z južnoštajerskim brez posebnih utemeljevanj. Kako se naj imenuje ostali hmelj, je tako za savinjske hmeljarje kot tudi za nove brez pomena, ker se bo prodajal le, kadar bo pomanjkanje za prekomorski izvoz, kjer pa ne potrebuje imena.

Pa poročajo, kdo v svetu pozna Savinjsko dolino? Bolj poznajo v svetu »Santale« kakor Slovenijo. Poglejte strokovno literaturo, ogromno literaturo o peronospori, statistike, poročila o hmeljski letini, poročila o trgovini itd., povsod boste našli le Savinjsko dolino.

Reelna trgovina kakor tudi pivovararji se povsod prizadevajo, da se uvede obilgatno signiranje. Češka ima nekaj let sen provenienčni zakon in se je izborna obnesel. Nemčija in Francija ga predložita še to zimo. Tako bodo vsi glavni hmeljarski okoliši zlahtnega hmelja zaščiteni. Umevno je rovarjenje nesolidne, spekulativne trgovine proti temu zakonu. Saj vendar vemo, da se

z našim blagom »zabodelje« polkvalitetni ter ne-kvalitetni belgijski hmelj in ga prodajajo potem trgovci za savinjskega. Kako hitro pa vedo pivovarji in solidni trgovci, da mora biti savinjsko blago označeno in plombirano, bo vsak povpraševal le po takem blagu, ker bo vedel, da bo dobro postrežen. Običajen ugovor nasprotnikov trgovcev, češ, prisišli lahko trgovca, da signira, a kaj, ko lahko e v Splitju potrgaš plombe, potem-takem ne drži.

Da bo zakon res dober, morajo merodajni »trogi gledati na to, da bo 1. hmeljarski okoliš Savinjska dolina precizno ograjen; 2. da se uvede označevanje obilgatno pod nadzorstvom drž. uradnikov, kot je to na Češkem in drugod; 3. Začne se naj nemudoma delati na tem zakonu, da lahko stopi v veljavo že v letu 1928. 4. Naj se pošlje nekaj izvodov načrta zakona na krajevno gospodarske institucije v vpogled, da se tudi prizadeti praktiki izrazijo o načrtu.

To bi bilo mnenje večine savinjskih hmeljarjev o tem zelo važnem provenienčnem zakonu in stvari bi mnogo koristilo, da bi se še drugi izrekli o tem. V tesni zvezi s tem pa bo treba govoriti tudi o enako potrebni organizaciji hmeljarjev v svrhu prodaje hmelja.

TRGOVINSKA POGAJANJA S CSR SE TA MESECE.

v Praga, 14. oktobra. (Izv.) Sedaj se vrše zadnja posvetovanja med ministri glede priprav za trgovinsko pogodbo med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Pogajanja se bodo baje začela še ta mesec ali začetkom prihodnjega meseca. Šef češkoslovaške delegacije bo dr. Križman iz zunanje ministrstva.

* * *

Mestna hranilnica tudi v Belgradu. Kakor poročajo iz Belgrada, nameravajo ustanoviti tudi v Belgradu regulativno Mestno hranilnico po vzorcu drugih mest.

Hmelj, Zalce, 14. okt. (Izv.) Prodanih je bilo par sto stotov. Cene se gibljejo za blago srednje kvalitete med 44 do 54 Din. Da ne bodo prekupci begali ljudi, javljamo, da se pričnejo v ponedeljek zopet židovski prazniki, ki trajajo do četrtka. Večina kupcev odpotuje za Zagreb za praznike. Iz Zateca se glase poročila, da je položaj živni in da cene za kvaliteto blago napredujejo. Iz Nürnberga poročajo o živahnem nakupovanju. Cene so od 140 do 310 mark. Položaj je zelo čvrst.

Elektrifikacija železnic v Avstriji. Druga in zadnja etapa dosedanjega elektrifikacijskega programa avstrijskih železnih železnic se bo zaključila v letu 1929 s končno elektrifikacijo proge Saalfelden—Salzburg. Še prej pa bodo elektrificirali proge Wörgl—Saalfelden, Kufstein—Wörgl ter Innsbruck—Brenner. Za vsa ta dela preostajajo še zneski iz posojila Društva narodov. Novi elektrifikacijski program obsega sledeče proge: Salzburg—Dunaj, Dunaj—Bruck a. d. M.—Gradee, kar bi stalo okoli 300 milijonov šillingov.

Avstrijske industrije kos. Kakor poročajo z Dunaja, začno vse tovarne kos radi povratka delavcev obratovati prihodnji teden.

Prva elektrosirarna v avstr. Štajerju. Dne 12. t. m. se je vršila slovesna otvoritev prve štajerske elektrosirarne v Gaisshorn.

Kondicijski kartel srednjeevropske tekstilne industrije. Kakor poročajo iz Budimpešte, se vrše pogajanja med avstrijsko, češkoslov. in madjarsko tekstilno industrijo za kondicijski kartel. Po projektih se kasa-prodaja limitira na 30 dni z 2% skonta. Odprti kredit naj traja 3 mesece, prodaja na akcept pa 4 mesece. Razvoj tekstilne industrije na Madjarskem. Leta 1926. je imela madjarska tekstilna industrija 121.000 vreten, letos pa že 233.000 vreten.

Borza

14. oktobra.

DENAR.

Mednarodna čvrstost Berlina traja dalje; v Ljubljani pa je bil danes zaključen po nižjem kursu kakor včeraj: po 13.54 napram 13.55, tudi v Zagrebu je bil Berlin nižji. London se je mednarodno zopet učvrstil, pri nas je neizpremenjen. Pariz je bil v Ljubljani zaključen po 223,5, v Trstu in Newyorku v Ljubljani ni bilo zaključka. Promet je bil v Ljubljani srednji, najznat-

nejši v devizah Curih in London, v katerih devizah je tudi intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. Devize: Berlin 13.525—13.555 (13.54), Curih 10.94—10.97 (10.955), Dunaj 800—803 (801,5), London 276.30—277.10 (276.70), Pariz 222.5—224.5 (223.5), Praga 168—168.80 (168.40).

Zagreb. Berlin 13.530—13.560, Curih 10.94—10.97, Dunaj 800—803, London 276.30—277.10, Newyork 56.65—56.85, Praga 167.905—168.795, Trst 300.50—311.50.

Belgrad. Amsterdam 22.83—22.89, Berlin 13.534—13.564, Budimpešta 9.98—9.96, Bruselj 7.915—7.945, Curih 10.94—10.97, Dunaj 700—802, London 276.25—277.05, Newyork 56.60—56.80, Pariz 222.5—224.5, Praga 168—168.80, Trst 300.5—311.5.

Curih. Belgrad 9.185, Berlin 123.725, Budimpešta 9.070, Bukarešt 3.24, Dunaj 73.20, London 25—25.025, Newyork 518.5, Pariz 20.36, Praga 15.87, Trst 28.845, Sofija 8.76, Varšava 58.10, Madrid 89.25.

Trst. Belgrad 32.26—32.28, London 89.12 do 89.15, Newyork 18.26—18.27, Pariz 71.80—72, Curih 852.95, Dunaj 258.25.

Dunaj. Devize: Belgrad 1248.375, Kočanj 189.95, London 34.5175, Milan 38.765, Newyork 708.6, Pariz 27.13, Varšava 79.53. Valute: dolarji 706.95, angleški funt 34.45, francoski frank 27.83, lira 38.72, dinar 1240, češkoslovaška krona 2099.25.

Praga. Devize: Lira 184.5, Belgrad 59.45, Pariz 132.5, London 168.4, Newyork 33.745, Dinar: Newyork 176.15, Berlin 7.30, London 276.5.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Današnja tendenca za vojno odškodnino v Zagrebu in Belgradu je bila slaba. Kurzi so popustili v Zagrebu od 402.5—408 na 400—402, v Belgradu od 404—404.5 na 401—403. Tudi promet je bil danes manjši. Za ostale državne papirje tudi slabša tendenca. Na Dunaju Ruše 36.5 napram 35 večeraj.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljubljanska kred. 138 den., Praštediona 850 den., Kred. zaveod 160 den., Strojne 80 bl., Večve 135 den., Ruše 260 do 270, Stavbna 56 den., Šešir 104 den.

Zagreb. 7% inv. pos. 88.5—84.5, agrari 55 bl., vojna odškodnina 401—402, okt. 403, dec. 405, Hrv. esk. 91, Hipobanka 55, Jugobanka 91, Praštediona 850—860, Ljubljanska kred. tina 138, Sečarana 592—595, Drava 585, Slavonija 16, Trbovlje 475—490, Večve 130—135.

Belgrad. Narodna banka 5150, Izvozna banka 1230, vojna odškodnina 401—403 (promet 3200 kom.) za ult. dec. 407—410.

Dunaj. Podov.-savska-jadran. 82.9, Zivno 110, Hrv esk. 10.75, Hipo 6.8, Alpine 48.2, Leykam 11.75, Trbovlje 59.95, Ruše 36.5, Slavex 13.

Trst. Adria 182, Assicurazioni Generali 4610, Cosulich 200, Riunione adriatica 2165, Tripeovich 265, Split cement 222, Trž. Lloyd 265.

BLAGO:

Ljubljana. Les: trami merk. 4/4, 5/6, 6/8, 7/9 od 4—10 em f. v. n. p. 1 vag. po 250, trami merk 7/9 od 12, 13, 14 za takojšnji odpremo f. v. meja 1 vag. 340, deske paral. ostror. očelj. 24 mm III. a f. v. meja 2 vag. po 490, deske smreka, jelka ostror. lahko konične 12 mm monte f. v. n. p. 1 vag. po 560, deske 24 in 48 mm monte f. v. n. p. 1 vag. po 450; zaklj. 6 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni dob. promp.) pšenica 73.79 kg 2%

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 14. oktobra 1927. Višina barometra 508.8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Relativna vlaga %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		Najvišja temp.	Najnižja temp.
						ob opazovanju	v mm do 7h		
Ljubljana	8 762.7	6.3	87	S 2	10			15.0	4.4
Maribor	762.6	7.0	90	SW 1	0			10	4
Zagreb	763.6	8.0	85	SW 2	8			12	8
Belgrad	764.2	7.0	74	SE 12	0			11	6
Sarajevo	766.0	4.0	98	mirno	10			12	2
Skopje	766.9	9.0	74	mirno	0			15	4
Dubrovnik	763.1	16.0	54	mirno	10			20	10
Split	763.4	13.0	72	NE 2	1			21	13
Praga	761.3	19.0	98	S 2	8			11	0

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za 15. oktober: Večinaoma oblačno, deloma dež, začasno toplo, potem hladneje. Severozahodni, proti severu zavijajoči vetrovi.

Mark Twain:

Kraljevič in siromak.

38

Pravljica za mlade ljudi vsake starosti. Iz angleščine prevedel: Jos. Poljanec.

V bližini stoječi mladič se je spustil v zasmehljiv smeh in kralj bi se bil vrgel nadenj, toda Kanti — ali Hobs, kakor se je sedaj imenoval — mu je ubranil in rekel:

»Miruj, Hugon, ne muči ga in ne draži. Pamet mu je zmešana in tvoje vedenje ga razburja. Takoj dobiš svojo mrvico-jedi.«

Hobs in Hugon sta se jela na tihem razgovarjati, kralj pa se je odmaknil od neprijetne družbe, kolikor se je le mogel. Umaknil se je v somrak na drugem koncu skednja, kjer je našel prstena tla, postlana čevljev visoko s slamo. Tukaj je legel, potegnili mesto odeje slamo čez sebe in se kmalu zatopil v misli. Težile so ga mnoge žalosti, a vse je potisnila v pozabljenej najhujša izguba očeta. Ime Henrik osmi je ostali svet mrzlo pretresalo in predstavljalo pošast, iz katere je dihalo pogubljenje in ki so njene roke delile smrt in bičanje. Ampak temu dečku je ime vzbujalo prijetna čuvstva, podoba, katero je vzbujalo v njem, je bila sama ljubezen in plemenitost. Poklical si je v spomin dolgo vrsto ljubezni polnih dogodiljav med očetom in sinom, ljubeče razmišljal o njih, in obilne solze so živo pričale, kako globoka in resnična je bila žalost, ki mu je prevečala srce. Ko je popoldan počasi mineval, se je deček utrujen od nadlog, ki so ga tlačile, polagoma zazibal v pokojno, zdravo spanje.

Precej časa je preteklo — koliko, sam ni vedel — ko se je prebudil in ležal v nekaki polzavesti; in ko je ležal z zaprtimi očmi, nejasno ugibajoč, kje da je in kaj se je zgodilo, je začul nek šumeč glas, čemerno

prasketanje dežja po strehi. Obšlo ga je lagodno čuvstvo prijetnosti, ki ga pa je v naslednjem hipu surovo prekinil zbor cvilečega hehetanja in zadirljivega smeha. Neprijetno ga je dirnilo in razgalil je glavo, da bi videl, odkod prihaja ta dirindaj. Neprijazen, grd prizor se je nutil njegovim očem. Na sredi na drugem koncu skednja je gorel svetel ogenj, okoli njega pa je v rdečem svitu ždela tako pestra družba pote-puhov in lopovov, da o taki še nikoli ni bral niti sanjal. Med njimi so bili korenjaški hrusti, zarjaveli od bivanja na prostem, z dolgimi lasmi in oblečeni v fantastične cunje; drugi so bili mladeniči srednjih let, divjega obraza in podobno oblečeni; dalje slepi berači s krpami ali ovoji čez oči; pohabljeni z lesenimi nogami in bergljami; razni bolniki z gnojčimi se ranami, ki so jim gledale izasa nezadostnih otmov; med drugimi so bili tudi krošnjar lopovske zunanosti s svojo krošnjo, bruslač, klepar in padar, vsak z orodjem svojega poklica. Nekatero izmed žensk so bile komaj doraščena dekleta, druge so bile v najboljših letih, zopet druge stare nagubane babure, vse pa so bile glasne, brez sramu, grdega govorjenja, in vse umazane in razcapane, povrh teh so bili trije majhni otroci z bednimi obrazi in nekoliko stradananih ščenet z vrvicami okrog vratu, kojih naloga je bila, da so vodili slepce.

Napočila je noč, druhal se je baš nehala gostiti in popivanje se je pričelo. Vrč z žganjem je romal od ust do ust. Zdajci se je vzdignilo splošno klicanje: »Eno okroglo! Netopir in Robavs pa Švedra naj zapoje eno okroglo!«

Eden slepcev je vstal in se pripravil za petje s tem, da je odvrget krpe, ki so mu krile prav dobre oči, in napisno tablico, ki je oznanjala vzrok njegove bede. Švedra je odvezal leseno nogo in se stoječ na zdravih celih nogah postavil zraven svojega lopovskega tovariša; nato so začeli tuliti neko razuzdano pesem, pri kateri se je na koncu vsake kitice ogle-

sila vsa druhal v bučnem zboru. Ko so dospeli do poslednje kitice, je pijano navdušenje doseglo tak višek, da so peli vseprek, in je nastal tak dirindaj, da so se tramovi tresli.

Ko so odpeli, so se razgovarjali, vendar ne v jeziku tatov, v katerem so prepevali, kajti v tem jeziku so govorili le tedaj, kadar so jih sovražna ušesa utegnila slišati. Tekom razgovora se je pokazalo, da Hobs ni bil novinec med njimi in da se je že nekoč v prejšnjih časih vežbal v tej tolpi. Pozvali so ga, da jim pove, kod je pozneje hodil in kaj je delal, in ko je omenil, da je »slučajno« ubil človeka, so bili precej zadovoljni; ko pa je še povedal, da je bil ta človek duhoven, so mu glasno ploskali in ga primorali, da je pil z vsakim posebej. Stari znanci so ga radostno pozdravljali, novi pa so bili ponosni, da so mu mogli podati roko. Ko so ga vprašali, kako je to, da ga toliko mesecev ni bilo med njimi, jim je odgovoril:

»V Londonu je boljše kakor na deželi in zadnja leta tudi bolj varno, ker so postave tako ostre in se tako strogo izvršujejo. Da se mi ne bi bila pripetila tista majhna nezgoda, bi ostal še naprej v mestu. Sklenil sem bil, da sploh tam ostanem in se nikdar več ne podam na deželo — toda tista nezgoda je naredila konec temu.«

Vprašal je, koliko članov šteje sedaj vsa družba, in poglavar mu je odgovoril:

»Petindvajset možakov vsake vrste, pa ženske in drobiž ter druge pritikline. Večina je tukaj, ostali pa so na potu na vzhod po zimskem poslu. Ob zori odidemo za njimi.«

»Ampak med poštenjaki okrog sebe ne vidim Vena. Kje pa je?«

»Ej, revež, njegova hrana je žveplo, ki pa je prevroče za občutljivi okus. Nekako sredi poletja je bil v nekem metežu ubit.«

=====

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23. zvezek: A. Sheehan, Nodlag. Povest irskega dekleta, 24 Din, vez. 32 Din. 24. zvezek: A. Marby, Hanka. Lužiško-srbska povest, 22 Din, vez. 30 Din. 25. zvezek: Haggard, Hei cesarja Montezume. Din 30, vez. Din 42. — Storiček in njegovo burkasto življenje, 14 Din, 14 Din, vez. 29 Din. — 27 zvezek: Proceli. Otrci solnce. Din 24, vez. Din 32.

=====

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-30 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Kdo kupi?**Orehova jedrca**

lepo zdravo, letošnje blago, kupite najceneje pri Sever in Komp., Ljubljana

Kdoproda?

HLODE
bukove la. in hrastove od 20 cm naprej kupuje v vsaki množini parna žaga V. SCAGNETTI — Ljubljana. 7490

Nasa obrt

Strojna pletilja
sprejme delo na dom. — Naslov v upravi št. 8086.

Remična pralnica

In barvanje oblik v najrazličnejših barvah izvršuje dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah
ANTON BOČ
Selenburgova ulica 6/1. Tovarna Vič-Glince

Budilke

F. Čuden
Ljubljana
Prešernova 1

Priporočila se trgovina z železnino

A. SUSNIK, Ljubljana
Zaloška cesta.

Pšenično moko

najboljsh mlinov nudi največje neje vselstrogovinska žita in mlevskih izdelkov
A. VOLK, Ljubljana
Rosljova cesta št. 24

Družba »Ilirija«

Premog - drva - koks - ogije.

Dunajska cesta 46, poleg Iv. Zakotnika. Tel. 2820.

Kdor je priden

lahko zasluži letno 35.000 Din. — Samostojno, lepo delo. Pišite na upravo »Slovenca« v MARIBOR pod šifro: »Novo« in priložite 20 Din za navodila in vzorce. 8149

Poizvedbe**IZGUBILO**

se je v torek ob 7 zvečer na gl. kolodv. PLATNO za stojnico (rantoha). Pošten najditelj naj ga vrne proti primerni nagradi na naslov: Ciglič, Stritarjeva ulica 7-I., Ljubljana.

IZJAVA.

Podpisani Mih. Burgar izjavljam, da nisem plačnik dolgov, ki bi jih napravil Stanko Burgar. —
Mihajl Burgar.

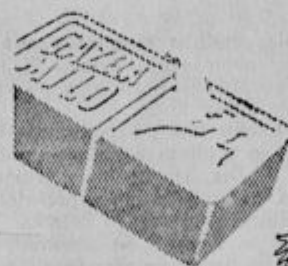
Dognana je

istina, da je jesenska in zimska doba izredno prikladna za oglaševanje v »SLOVENCU«, prav posebno pa v njegovi nodeljski izdaji. V teh mesecih se časopis neprimerno pazjiveje prečita. Ne prezre se niti najmanjši oglas. Trgovci, obrtniki in sploh vsi, ki imate kaj naprodaj, izrabite v polni meri to ugodnost ob vsaki danli priliki in oglašujte v »SLOVENCU«. Cenik ali proračun zahtevajte od uprave. Uverjeni bodite, da bo s tem dosežen velik uspeh — dosežena

Vaša velika korist!

Prvovrstno delo, Zmerne cene, To je naše geslo!

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
črtalnica in tvornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/11

Da sem kot rožica lilija, da vedno se smejem vesela, to je zasluga najboljšega, slovečega mila —

„Gazela“

„Juniper“ zeleno francosko žganje je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, žilodnim boleznim, daje apetit itd. — Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini. — Trgovci zahtevajte engros cene. — Glavna zaloga:

Vitomir Dolinšek, agentura „Juniper“
Celje, Gosposka ulica 26.

KLIŠARNA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
V LJUBLJANI

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE ♦ ENOBARVNE IN VEČBARVNE AUTOTIPIJE ♦ KOMBINIRANE KLIŠEJE ZA NAVADEN IN NAJFIN. PAPIR KLIŠEJE PO SLIKAH, PERORISIH IN RISBAH, ROKOPISIH, FOTOGRAFIJAH ZA RAZGLEDNICE, REKLAMNE SLIKE

NIZKE CENE! PREPRIČAJTE SE!

Kdor hoče kupiti moderno in solidno izdelano

raznovrstno pohištvo

naj si ogleda zalogo pri

Egidiju in Karlu Erjavec, Brod

(poleg tacenskega mostu — št. Vid nad Ljubljano). Ogled tudi ob nedeljah. Za delo se jamči. (Daje se tudi na obroke.)

Zakaj?

opažate, da se Vašemu podjetju od strani občinstva posveča mnogo manj pozornosti, kot ste pričakovali v začetku?

Zato!

ker se premalo ali pa morda celo nič ne poslužujete reklame v časopisu. Poskusite in prepričali se boste o resničnosti reka:

Kdor ne oglašuje, ne napreduje!

Razglas.

Dva nova sejma.

Občina Veliki Gaber, okraj Littija, naznanja, da se vršita v vasi Velikem Gabru dva nova živinska in kramarska sejma, in sicer: 30. oktobra in 30. aprila vsakega leta. Sejma sta za govedo, konje, drobnico, prešiče in vsakovrst. kramar. blago. — Kupci in prodajalci se vabite v obilnem številu.

„Ilustrov. Slovenec“ 1925

Na razpolago je še nekaj izvodov celotnega prvega letnika v izvorni vezavi. Cena brez poštne 80 Din, po pošti 15 Din več.

Znesek naj se pošlje naprej na upravo »Slovenca« z natančno označbo: Naročam vezan letnik »Ilustrov. Slovenca« 1925.

Kdo želi svoj lastni dom?

V Savinjski dolini, tik železn. postaje, v lepi in zdravi vasi, se bo prihodnje leto zidalo več majhnih enodružinskih hišic skupno z zemljiščem, vrtom, električno razsvetljavo in vodnjakom vred po ceni 40.000 Din. Vsaka hišica bo kompletno izgotovljena. — Zidalo se bo le tedaj, ako se bo najmanj skupno oglasilo 16 reflektantov, kateri bodo založili v posojilnici 40.000 Din do 1. januarja 1928, ter izpolnili pogoje. — Hišice bodo pripravne za penzioniste, zasebnike, uradnike iz Celja ter za majhne rokodelce. — Reflektanti naj vložijo svoje ponudbe v zapečateni kuverti do 20. oktobra 1927 pod: »Lastni dom« št. 8025 na upravništvo »Slovenca«.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporočila za praznik Kristusa Kralja:

Bartmann, Dr. B., Jesus Christus unser Heiland und König. 654 strani, vez. Din 144.
Bettendorf C., Gedanken zu Predigten über das Königtum Jesu Christi. 94 str., nevez. 30 Din.
Cohausz S. J., Jesus Christus der König der Welt. 158 str., vez. 40 Din.
Drexel, Jesus und die Seele. 96 str., nevez. 11 Din.
Faustmann K., Christkönigsfest. Sechs Vorträge nach den Gedanken der Christkönigs-Enzyklika Pius XI. 87 str., nevez. Din 31.50.
Gerster P. T. V., Jesu soziales Königtum. Predigtzyklus. 61. str., nevez. Din 13.50.
Haendly P. A., Gott — Christus. Religiöse Zeitgedanken. 92 str., nevez. 27 Din.
Hättenschwiler P. J., Christus — König. 31 Lesungen über das Königtum Christi. 144 str., nevez. Din 16.50.
Jehle Dr. E., Der göttliche Heiland, mein Führer zum Lebensglück. 96 str., nevez. Din 19.50.
Kröss Dr. J., Thron und Reichszeichen des Königs Jesu Christi. Sechs Predigten über das Königtum Jesu Christi. 38 str., Din 23.
Lucas J., Die Reichtümer des göttlichen Herzens Jesu. 128 str., vez. Din 80.
Marmion D. C., Christus das Leben der Seele. 463 strani, nevez. Din 91.
Mateo, Hin zum König der Liebe. 307 strani, vez. Din 62.50.
Meyenberg A., Jesus der König und sein Königreich in der III. Schrift. 64 str., nevez. 28 Din.
Pitynek A., Am Herzen Jesu. 33 Zeitgemässe Lesungen. 278 str., vez. Din 70.
Rohrmüller G., Jesus Christus der Gottmensch und Gelöser. Zvezek I-III. nevez. 115 Din.
Göttig J., Der Rasttag am Herzen Jesu. Anleitung zur monatlichen Geistessammlung. 149 str., vez. Din 32.50.
Schenz Dr. A., Jesus und wir im Spiegel des Kirchenjahres. 136 str., nevez. 38 Din.
Schumacher W., Christus unser König. Zeitgemässe Gedanken über Königtum Christi. 62 str., nevez. 30 Din.
Officij D. N., Jesu Christi Regis, za brevir. 7 Din
Mašni formular D. N. Jesu Christi Regis za misale 5 Din.

Službe iščejo

Učenka
15 let stara, iz boljše hiše, bi se učila šivanja v modnem salonu, kjer bi imela stanovanje in hrano. — Ponudbe prosim: Trgovina, Gor. Lendava št. 171. 8106

Želim službe

v elektrarni z Dieselmotorjem kot začetnik. — Ponudbe z zahtevami na L. J., pošta Onek pri Kočevju. 8049

Mesto šoferja

za luksuz in tovorni avto, iščem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8052.

KUHARICA

30 let staro, v kuhanju izučeno DEKLE želi kot vstopiti v službo v kako župnišče v Sloveniji. — Vprašanje naj se naslovi na: »Pridna kuharica št. 8151« upravi »Slovenca«.

Mizarski pomočnik

želi stalne službe v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8120.

Proste službe

Duhovnik-penzionist dobi službo; novo župnišče, tik postaje Uršna sela — Toplice. Plača po dogovoru. — Oglasi: Župni urad Toplice (Dol.).

Čevljarke vajence in učenke

za prešivalke sprejme VOIKA, Krekov trg 10.

Drž. vpokojenci

in drugi dobijo stalen zaslužek pri novem podjetju v Ljubljani. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod št. 1500-8170.

Sprejem UČENCA

za pekov. obrt, s popolno oskrbo v hiši. Mora biti zdrav in ne pod 15 let star. — Oglasiti se na Lovro Slivnik, Brežice 11

PRODAJALKO

za trgov. z meš. blagom, samo dobro računarico, takoj sprejem. Ponudbe s prepisi spričeval upravi »Slovenca« pod šifro »Prodajalka« št. 8163.

Poravnajte naročnino!**Stanovanja**

Sobo lepo in prazno, s poseb. vhodom, v sredini mesta, iščeta dve solidni gospodinjci, koji sta ves dan odsotni - za takoj ali s 1. dec. Plačata dobro. — Ponudbe pod: »Solidni« na upr. lista pod št. 8096.

Stanovanje

v sredini mesta dobi s 1. nov., kdor dá brezobrestno posojilo. Ponudbe na upravo Slovenca« pod »Ugodno stanovanje«.

Vnajem**Trgovski lokal**

iščem za trgovino z meš. blagom, z dobrim prometom, najrajši brez zaloge, za takoj. — Ponudbe na upravo lista pod št. 8026.

Odda se v sredini mesta

suh lokal
na dvorišču (50 m²), podstrešje in več kleti. — Naslov v upravi št. 8118.

Pouk

POZOR! KROJAČI, šivilje in čevljarji, ako Vam Vaši stroji nagajajo, obrnite se na specialno mehanično delavnico Justin GUSTINCIC, Maribor, Tattenbachova ul. 14, ker ima ista spec. oddelek za popravila strojev vseh vrst.

Prireditve**V nedeljo**

16. oktobra vsi na otvoritev salona. — Godbal Začetek ob 4 popoldne.

Gostilna Usenik

Borštnikov trg št. 2. Za obilen obisk se priporočila F. Usenik, gostiln.

Posestva

Priložnostni nakup! Proda se skoraj nova hiša z velikim vrtom, v Ljubljani, blizu trnov. cerkve. Cena in plačilni pogoji ugodni. Na razpolago je lepo stanovanje. — Poizve se v pisarni Blasnikove tiskarne v Ljubljani. 8150

Nova velika, lepa povest iz našega domačega življenja

goliških plazovih

Spisal Slavko Savinšek.

Povest se godi v enem najlepših delov Slovenije, na Goliču in v gorah od Kepe do Stola ter na pobočju in v dolinah, na kranjski in koroški strani teh gor. — Osebe v tej povesti so naši kmetje, ki se bore za svoj obstanek in kruh z zemljo, finančarji, viharji in plazovi. Glavna junakinja v zgodbi je Hribarjeva Ojka v svoji neomajni poštenosti, zvesti ljubezni, nežni dobrosrčnosti in neklonljivi odločnosti. — Vsa naša nepokvarjena mladenka. Povest je začela ravnokar izhajati v tedniku Domoljubu. Krasilo jo bo blizu 30 izvornih slik. Kdor jo hoče od začetka brati, naj takoj naroči »Domoljuba«, ki stane do konca tekočega leta samo 10 Din. Naroča se pri upravi v Ljubljani.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brezolav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji. Obveznica vojne odškodnine nominale Din 1.000.— n. pr. stane pri sedanjem tečaju skupno samo Din 385.—, plačljivo v 11 mesečnih obrokih po Din 35.—.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.